

206233

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

VOL. I. } చెన్న పట్టణము 1914 సం॥ ఆగస్టు నెల 18 వ తేది మంగళవారము. } No. 122
సంపుటము ౧ } ఆ సందనామ సంవత్సర శ్రావణ బహుళ ద్వాదశి ౧౨. } సంచిక ౧౨౨

ఆనందా ఫౌంటేన్ వేనా.

౧౪ వ నె బంగారు నిబ్బ చెర్చబడియున్నది. పెద్దకొళాయి యున్నందువలన ఇంకీ చాలావట్టును. విద్యాస్థులు వేలకొలది కొనుచున్నారు. వలయువారలు కాలయాపనమును చేయకొందురు గాక. ఇయ్యది వెడల్పు నిబ్బతోగాని సన్న నిబ్బతోగాని విక్రయింపవగును. వెల. రు. 1-12-0. క్రిందవ్రాసియుండు విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

కాగితములు రకములు.

బ్లాక్ కాగితములు, తెల్ల కాగితములు, కలర్ కాగితములు, మరియు అనేక స్టేషనరీ సామానులు పెనసెల్లు పేనాలు, టైప్ రైటింగు కాగితములు, లెడ్జర్ కాగితములు, ఇవి అన్నియు దొరకును. వలయువారలు క్రింద అడ్రెసునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెనీ

ఆనందా ముద్రాలయము.

బ్రాహ్మ, మదరాస్.

ఓటో మోహిని

“ఓటో, ఓటో” అని ముందు పేరువెట్టుకొని పనిమాటిన అత్తరులు ఒకరుండెరిగి. మా ఓటో మోహిని యను అత్తరు మొట్టమొదట బయలుదేరి ప్రఖ్యాతిని గడించినతరువాత పులినిజూచి నక్క పోతవెట్టుకొనినట్లు ఈవెడ్డ అత్తరులు బయలుదేరి బజారును పొడచేయుచున్నవి. కాబట్టి ఓటో అను పేరు ముందు వెట్టుకొనినంత మాత్రాన ఆయత్తరులు గొని మోసపోకుడు. ఓటోమోహిని మాత్రమే చూచికొనుటవలన మీసామ్మ వృద్ధకాదు. ఓటోమోహినియొక్క విశేషము లివి.

- (1) ఓటోమోహిని :—ఒకసారి బట్టలమీద రాచుకొనినతరువాత నాలుగు రోజులవరకు వాననపోదు. పోవునది రుజువుచేసినవారికి 100 రూపులు బహుమతి యిచ్చెదము.
- (2) ఓటోమోహినిని రాచుకొనిన తొడనే చుట్టుప్రక్క యంతయు ఘుమఘుమ సువాసతో నిండియుండును ఒక పుష్పద్యాన వనమధ్యనుండున్నట్లుండును.
- (3) ఓటోమోహినికి అనేకమంది మహారాజులు, రాజులు, జమీందారులు, శ్రీమంతులు, వక్త్రు సాధారణులు సయితము అమృతము వంటకొలది యోగ్యతాపత్రముల నిచ్చియున్నారు.
- (4) మైసూరు ప్రదర్శనములోను, ఇతరవోటులలోను బంగారు పతకములు దాని ప్రాశస్త్యమునకయి ఒసంగిరి.
- (5) ఓటోమోహినివారు ఈ అత్తరు బాగుగలేదని రుజువుచేసినవారికి 100 రూపుల యిచ్చెదమని ఘంటాపదముగ జెప్ప సాహసించుచున్నారని పోలిక అత్తరులను సృష్టించి మోసముచేయువారు నోరు మెదల్చలేకయున్నారు. ఈబుడ్లు ప్రతిదినము వందలకువందలు ఎగిరిపోవుచున్నవి. ఏవెండిండ్లలోను ఇవే. ఏ నాటకములలోను ఇవే. ఎచ్చటను ఇవే. 1/2 బొమ్మ గ్లాసు ప్లాపగుల బుడ్డి 1-కి 2-0-0. 1-1/2 ట్రాం బుడ్డి 0-12-0. ఓటోమోహిని సెంటెండుకార్డు డబ్బా 18 0-12-0

(ఈకార్డు 12 తక్కువగా పంపబడవు.)

అన్నివోటులలోను ఏవెట్టు కావలయును. వర్తకులకు స్పెషలురేట్లు యివ్వబడును.

పోస్టు ఏవెట్టు:—మా భగవాన్ దాస్ చున్నిలాలు అండు కంపెనీ, 177 చైనాబజారు రోడ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బావును

సార్వభౌమపునెప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును

పనమూలికలచే హిందూదేశమును

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

సువాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోకూడ వాడుచున్నారు.

పంచభావనీతి చూచికొనిన మోసము గలుగదు

THE MASTERPIECE OF
GEORGE ELDS.
Printed in bold types on Superior
Glazed Paper.

The repeated wishes of many a lover of best modern fiction, both Indians and Europeans from several parts of India, Burma and Ceylon, have induced us to undertake presenting in neat attractive volumes, printed on superior glazed paper in bold and beautiful type the following famous Novels of The Immortal Reynolds.

The Faust, a Romance in two volumes. Each volume As 12. Postage As. 2.

The Soldier's Wife. In two volumes, Each volume As. 10. Postage As. 2.
The first volume of each novel is ready for sale and the second is in print and will be sent soon to the purchasers of the first.

Superior Watch Co.,

Post Box 167, (A) Madras. E

చిరునామా:—ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

అనుభూత్యానుశ్చేద నిలయమువారి సహజములు.

1. స్వతంత్రము. (గారంటీ) ఎన్ని సంవత్సరములనుండియైనను, వాతమువలనగాని, మరియేరంగమువలనగాని ముడిగిపోయిన కార్డుగాని, చేతులుగాని, రెండుమాడులు దుప్పయ్యెగించిన అనుభూతిలోనికి వచ్చును. ఆ నేకమందిక బాగుపడినది. వెల బుడ్డి 1-కి రు 4-0-0.
  2. గంధక కార్డుము. ఇదికర కెన్నడు నెవ్వరిచేతను తయారు చేయబడలేదు. చాల విచారణనైన కనిపెట్టబడినది. కుష్టు నకును, కడుపునొప్పిలకును, దీనివంటిమంచులేదు. వెల రు 1-కి 1-0-0
  3. ప్రణాళిని. (పూర్తి) ఎట్టి యసాధ్యముగు పుండ్లను కవలగా మాపును. వెల డబ్బీ 1-కి 0-8-0
  4. గంధక వారికేళము. ఇది మామపూతలలో నెట్టిగజ్జినిచి మును, రూపుమాపును. వెల డబ్బీ 1-కి 0-4-0
  5. స్వదేశీ కాపీ పాడుము. ఇది పలువిధములగు మూలికలచే తయారుచేయబడినది. ధాతుపుషిని, నైత్యశాంతిని మి క్కిలియింపయుక్తము. వెల డబ్బీ 1-కి 0-6-0.
- టి. పి. శ్రీనివాసాచార్యులు. అంకు, సన్స్.
అనుభూత్యానుశ్చేదనిలయం, శ్రీరామతీర్థ విశాఖపట్టణం.

కుర్చీలు, మంచములు, బీరువలు.

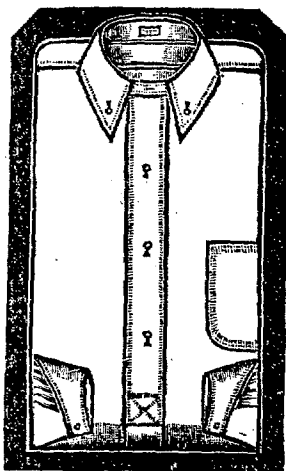
మావద్ద మియింటి నలంకరించు సామానులన్నియు నులభక్రయమునకు దొరకును. చెన్నపట్టణములో మాకంటే చతుకగా నమ్మువారు లేరు.

మడత కుర్చీ	1-కి	1-2-0
కాక్ వన్ కుర్చీ సాదా	"	2-2-0
డిటో చేతులుగలది	"	8-12-0
ఇనుపమడత మంచము కాక్ వన్ గలది సింగిల్		10-0-0
డిటో స్ప్రింగుది		18-8-0
మట్టరకం స్ప్రింగు		12-0-0
స్ప్రింగుతో టాపు సయితముగల ఇనుపమంచము (సింగిలు)		16-8-0
బీరువలు 8x4 అడుగులు		17-0-0
డిటో 5x8 1/2 28-0-0	డిటో మేలురకం	30-0-0
పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ పేముది		8-8-0

కాటలాగులో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.

పి. ఎస్. పొన్ను స్వామి పిల్లే అండుసన్
కాలి నెట్ మేకర్స్ 41/42 గాటన్ బజారుపీధి, మదరాసు.

టివ్వల్ వర్క్సు.

మొదటికము టివ్వల్ వర్క్సు డజన్ 1-కి రు. 18-8-0
రెండవకముది ,, 12-0-0
సాధారణకముది 10-8-0
ఇంగ్లీషు రంగులుగల వర్క్సు 1-కి రు. 2-4-0
మొదటికము న పుష్ప దు మొదటికము చుట్టుకొలత యెంతో, తొమ్మిది పుష్ప అంగుళములో వ్రాయ వలయును.

మి యారికి దగ్గరనున్న లైట్ ట్రేషను పేరు వ్రాయుడు. లండను శ్రేణింగు కంపెనీ,
87/88 రత్న బజారుపీధి, మదరాసు.
LONDON TRADING CO
37/38 Rattan Bazar Road, Madras.

కలరాకు సిద్ధోషధము

౧౦౦-కి-౯౯-గుణము.

తప్పక యేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణమును స్థిరముగను వుంచును.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0=12=0. మాత్రమే.
విషాచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గరకైలుప్రేమనును దెలుపవలెను.

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ. వి. యన్. వి. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

తెలిగ్రాం అడ్రసు పండిట్, మదరాస్.

వనోషధి సారసపరిల్లా.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు నకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. శిశుపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసపట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫననవాడి. నం. ౨. బొంబాయి
Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

చక్కని సువాసనగల నెంట్లును ప్రేమించువారు

ఆటోదిట్ బహార్ (రిజిస్టరు)

అనుప్రాగ్ధీయుల కుద్దేశింపబడిన అత్తరుపయోగింపవలయును. మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన యుండునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన భవ్యములనుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడ లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని బొట్టును వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపుష్పతోట లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ అద్భుతమైన వేయిరకముల పుష్పములనుండి తీయబడిన అత్తరు యొక్క సువాసననుభవించుటకయి ఆటోదిట్ బహారు యివ్వవని మీదగ్గిరినున్న హుక్మీపరు నడుగవలయును వారితావున లేచేని మామ్రా యుడు. చిన్నబుడ్డి బిలుర 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, 1/2 బొప్ప అత్తరుగల పెద్దదయి బుడ్డి 2-0-0 ఈ అత్తరులో మరగబెట్టబడి ఘుమఘుమ ాడుచుండు కార్డులు డజన్ 1-కి 0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనువారును భరించవలయును. సోలు ఎజెంటులు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ టెమికల్ కంపెనీ, 155 జామా మసీదు, బొంబాయి. మదరాసు ఏజెంటు:- మెహత పురుషోత్తం మూర్తి నెం 29, చై నాబజారు రోడ్డు, ప్లవరు బజారుసమీపం మదరాసు.

సర్వ జీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి. ఇది సంజీవనంతి ఒక వనమూలిక. ఇదియే మన పూర్వికుల ఆతిరహస్యపు జ్ఞాపకము. దీనిప్రభావము కనుగొన వలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుంస కత్వము పోగొట్టుటకు యంతకుమించినది లేదు. జన్మోదియ దుర్గినియోగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజుపంటిది. రక్తమును శుభ్రపరచి నరములకు పటుత్వమును దేహమునకు బలమును కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములను మొదలంట నాళము చేయుటలో సంజీవనంతిది. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరును నుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృధాపుష్పము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును. వెల టిన్న 1-కి 2-0-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రొఫెసర్ జి. యన్. నాయుడు, (13-5-14) కలియుగభీమ. 16 కృష్ణపు మొదలిపీధి, తిరువల్లిక్కేరి మదరాసు.

ఉత్తరరామచరిత. ౦-౭-౦
అభినవమోహనము. ౦-౯-౯
ఈరెండును మనోహరములయిన నాటకములు. ద్వితీయ, బ్రహ్మసంధకాష్ట్రీ. తుని-గోదావరిజిల్లా.

విశ్వనిఘంటువు. (సటికము.)
డెమ్మి 1/2 పులులు 520, శ్లోకములు 2250, వెల 2-8-0 పోస్టేజివేరు.
అడ్రసు. జి. శర్మ. కోట్పల్లి, గోదావరిజిల్లా.

పొగయోడల రాకపోకలు.

చెన్నపురి నాకాశ్రయమునం దున్నవి.

1914 సం॥ ఆగష్టు నెల 18-వ తేది

ప్రముఖ పేరు.	బయలుదేరిన తేది.	పోయేడి స్థలము.	తేది.
సి. రోబర్టుసన్	బొంబాయి	4 అగష్టు	—
సిటిఆఫ్ మద్రాస్	కాకినాడ	9	లండను
ఎక్స్ మా	రంగూను	10	—
లంక	రంగూను	17	రంగూను 19

రానున్నవి.

మొనుగదా	లివర్ పూలు	ఆగష్టు	కలకత్తా	ఆగష్టు
హాలివెల్	లండను	17	కలకత్తా	18
టాంగూ	మైసూరు	19	మైసూరు	20
మద్రాస్	లండను	24	కలకత్తా	25
అంబోటి	కలకత్తా	5 సెప్టెం	నెటాల్	5 సెప్టెం

ఈతేదీలలో కొంచెము మార్పుచున్నది.

వాతావరణ పీఠిక

1914 సం॥ ఆగష్టు నెల 18-వ తేది

ప్రదేశములు.	తాపమే. 18 తేదీకి పూర్వము	తాపమే. 18 తేదీకి తర్వాతము	కడచిన 24 గంటలలో		వర్ష పాతము.	
			తాపమే. 18 తేదీకి పూర్వము	తాపమే. 18 తేదీకి తర్వాతము	తాపమే. 18 తేదీకి పూర్వము	తాపమే. 18 తేదీకి తర్వాతము
గోపాలపురము	29.603	88.4	80.8	0.08	32.57	20.15
వాల్తేరు	29.609	88.4	77.4	...	18.27	14.65
కాకినాడ	29.596	91.8	80.7	0.40	22.21	15.14
బందరు	29.588	92.1	80.7	0.06	15.69	16.68
గుంటూరు	...	88.0	...	...	13.85	...
నెల్లూరు	29.619	95.7	74.8	0.04	10.34	6.92
మద్రాసు	29.647	88.1	75.0	...	10.24	10.45
కడపూరు	29.676	88.6	76.6	0.47	11.93	8.84
నాగపట్టణము	29.682	92.3	76.9	...	5.61	8.06
కొలంబో	29.802	85.3	75.5	0.03	33.45	35.81
తిరువనంతపురము	29.794	77.8	72.8	0.19	39.77	35.85
కచ్చికోట	29.793	79.0	72.7	1.37	68.87	75.79
కల్లకోట	29.821	75.8	72.1	2.15	84.09	88.14
మంగుళూరు	29.790	76.4	71.4	3.10	10.39	97.07
బొంబాయి	29.649	83.9	77.8	0.10	54.79	53.75
హైదరాబాదు	29.620	78.4	71.0	0.94	26.64	16.35
అనంతపురము	...	79.0	70.6	0.67	8.30	7.95
బళ్లారి	29.667	85.0	78.2	0.05	4.12	8.08
కర్నూలు	29.667	81.5	74.0	0.01	13.51	13.26
కడప	29.672	83.1	74.8	...	12.85	12.68
తెంగుళూరు	29.731	73.3	65.1	0.69	14.16	15.85
కొడైకానూరు	22.674	57.8	52.1	0.10	24.99	25.21
కడపండలము	22.894	58.9	50.9	0.43	24.13	24.61
కోయంబుత్తూరు	29.734	82.3	69.3	...	3.44	3.75
వెల్లూరు	29.657	86.2	75.8	...	12.67	12.79
నెలమి	29.725	86.7	72.4	0.40	13.94	15.24
తిరువనాపల్లి	29.718	90.4	77.1	...	4.61	4.61
పుదుకోట	29.706	92.2	77.9	...	7.99	7.99
మధుర	29.715	90.8	78.2	...	8.67	8.66
నిరువల్లి	...	...	...	...	0.98	5.48

ఎల్లదే వాయుభారము హెచ్చినది. ఈమాట పడ మట్టి తీరమున కన్న ను తూర్పుతీరమున నధికముగ నున్నది. దక్షిణండులములలోను, దక్కనులోను, బొంబాయిలోను, పశ్చిమ వాయువులు వీచుచున్నవి. కర్ణాటకమునందు వైశ్యతి వాయువులు వీచుచున్నవి. మైసూరులోను, రాజధాని ఉత్తర ప్రాంతమునను మధ్యమోష్ణపరిమాణము తగ్గియున్నది. తూర్పుతీరమున దప్ప మిగిలినచోట్ల పగలు వేడి యంతగాలేదు. వాయు మండలమున తేమ సామాన్యముగా నున్నది. చెన్నపురి తీరమున నుత్తర భాగమున తేమ మిగిలినచోట్ల మణ్ణులు దట్టముగా పడినవి. కర్ణాటకములో వానలేదు. తిక్కనచోట్ల కురియుచున్నది. నిన్న చెన్నపురిలో 2.98 అంగుళముల వాన కురిసినది.

నూతన:— రాజధానిలో చాలచోట్ల వాన కురియవచ్చును. ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్ను వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

జర్మనీవారికి కావలసిన దెబ్బ?

[ఇంగ్లీషు ముద్రాపత్రిక నుండి]

దెబ్బయము, హాలండు, ఇవి జర్మనీవశముకావలసినవి. కోనుటకు యుక్తితోగూడిన కారణములు కొన్ని బహిరంగముగ చెప్పబడుచున్నవిగాని, యట్టికొరిక ఫలవంతముగ నేని జర్మనీవారికి లభ్యముకాగల ఆదాయకరముగ ఆనాటల్యమే నిక్కమగు కారణము. సమద్రతీరమున నుండు నీరావృద్ధియు మును బొందుటకై జెర్మనీవారికి గల యభిలాష అపరిమితముగ హెచ్చుటకు రాజ్యాంగ వ్యవహారముల సందర్భము మాత్రము గాక, వర్తకవిషయములందు గల ఆదాయానుకూలములును కారణములు. వైనునది జెర్మనీలో పుట్టుచున్నది; ఆ దేశములో పరిశ్రామిక వ్యవహారములు విశేషముగ జరుగుచుండు ప్రదేశమున ప్రవహించుచున్నది. సదరు ప్రాంతమున రాక్షసి బొగగును, బ్రాడోసారమును విశేషముగ గలవు; మతీయు, రస వాద సంబంధముగ వస్తువుల నేకము లా ప్రాంతమున దొరకుచున్నవి. ఇట్టిప్రదేశమున జెర్మనీయందంతటను గల జనులలో నాలుగింట నొకభాగము ప్రజలు వసిించుచున్నారు. ఇందులకు ఫలముగ నెక్కువగ నేర్పడగల వర్తకవ్యాపారములు సాగుటకు అనుకూలపడునిమిత్తము రై ను:ది చక్కబడచుటకై వృద్ధికి తేబడెను. ఇప్పు డేది ప్రవహించు ప్రాంతముల చుట్టుపట్టుల నుండు ప్రదేశముల యభివృద్ధికి చాల తోడ్పడుచున్నది. జెర్మనీయొక్క విశ్వవ్యవసాయము, జెర్మనుల పరిశ్రమలకును ఫలముగ జరుగగల వ్యాపార మంతయు వైనునది మీదుగనే సాగుచున్నదిగాని, సరకులు సమద్రతీరముచేరి ప్రపంచమందలి పలుదేశములకు పంపబడుటకు పూర్వము విశేషపట్టణములను చేరు నిమిత్తము హాలండు గుండ నెళ్లవలసి యున్నది. కాబట్టి, జెర్మనీ వర్తక వ్యాపారముల వలన, ఆంస్టర్ డమ్, రాటర్ డమ్ ఈ నగరములు భాగ్యవంతులై యిప్పటి యాస్పత్యమును గడించ గలిగినవి. ఈ రెండు రేవు పట్టణములును, క్రమముగ నభివృద్ధి గాంచుగా జెర్మనీదేశపు రేవుపట్టణములగు బ్రీమక్, హాంబర్గ్ అనునవి క్రమక్రమముగ క్షీణించి నామమాత్రము నిలిచియున్నవి. ఈ యన్యాయమునకై జెర్మను లభ్యంతముగ నాగ్రహము చెంది యున్నారు. ఈవిషయమై యొకటిరెండు సంవత్సరములకు పూర్వము ప్రాఫెసరు బ్రిట్ ష్చి గారి క్రిందితీరున తమయభిప్రాయమును (ఇదియే ప్రజల యభిప్రాయమునై యుండెను). వెలిబుచ్చిరి. “వైనునదిముఖద్వారములను మగల సంపాదించుకొని తమజతజనులకు జెర్మన్ రాజకార్యవేత్తలకు ప్రథమ కర్తవ్యమునుట అనివార్యము” ఇట్లుచేయుటకు వారు నెడనొద్దును స్వాధీనజనులనుకలెను. ఇట్లు లివి జెర్మనుల స్వాధీనమైనయెడల, జెర్మనీసార్వభౌమునకు విరోధాయందు ఫలవంతమైనదియు, జనసాహాయ్యము గలదియు, నభివృద్ధిదశలోనుండునదియు నగు ప్రదేశముమాత్రమేగాక, ప్రపంచమునందు ఇతర ప్రదేశములందుగల కాలానిలగువాడవశముగను. అప్పటికి జెర్మనులు విరోధాయందు మహాత్తరముగ బలమైన రాజ్యము గలవారగుదురు.

[గ్రేట్ బ్రిటన్]

కాని, గ్రేట్ బ్రిటన్ వారటీసందర్భమును పొసగియున్నరు. ఏలయునగా, ఇది పొసగినేని, ప్రాణము, ఇంగ్లండు, ఈ రెండుదేశములవార తేమలాభములకు ముప్పేర్చుదును. ఇవిగాక, గ్రేట్ బ్రిటన్ వారికి నితరకారణములు గలవు. వైనుముఖద్వారము గొప్ప యుద్ధవానలరేవున మహామోసంబబడుటకై వృద్ధికి తేబడును. అంతట జెర్మన్ సౌకాబలమును, సేనలును, ఇంగ్లండుతీరమున కెనిమీదరమున (అనగా, కొలెసి మైళ్ళదూరములో) నుండును. ఈ సందర్భ మార్జ్యముల కెక్కువచింతను గలిగించును. కాబట్టి, యాప్రయత్నమునకు విరోధముగ వారు ప్రయత్నించవలసి వచ్చును. వెంటనే సేనలకు మనఃపూర్వ (సిపాయీలు) చేర్చుకొన బడుదురు. ఆంగ్లేయుల యుద్ధసాధన జెర్మనీ యుద్ధవానలమీద నిగా యించి ఉత్తరసముద్రమునం దుండును.

జెర్మనీవారి ప్రయత్నములు.

యుద్ధ ముక్కటలేకయే హాలండుదేశముల దేశము క్రమేణా తమ (జెర్మనుల) స్వాధీనముగట కియ్యకొనుటకుల చేయగలగుచుమి జెర్మను లిప్పటికిని విశ్వసించుచున్నారు. జెర్మన్ వర్తకులు తిన్నెత్తిగ నెడనొద్దు చే ఆంస్టర్ డమ్, రాటర్ డమ్, ఆప్స్ వీ, ఇత్యాది నగరములందలి వర్తకవ్యాపారములు, ఆర్థికవిషయములు, వీనియందు జోక్యము పుచ్చుకొని మాటచెల్లుబడికి మార్గమేర్పరుచుకొనుచున్నారు. వర్తకము చేయుబంతులు, పిప్పింగుకంపెనీలు, పరిశ్రమశాలలు, వర్తక

స్థానములు మున్నగునవి జెర్మనీవారిస్వాధీనముగనున్నవి. ఇంతియగాక, యాస్పాంతములలో రాజ్యాంగవ్యవహారములకును, వర్తకవ్యవహారములకును సంబంధ పడికమై యారెంటికిని భేదములేనటుల పరిగణన గలదుగాన, రాజ్యాంగవ్యవహారములందును జెర్మనులకు మాటచెల్లుబడి కలుగవచ్చును. ఈ నెడనొద్దువలెనే దెబ్బయమును, హాలండును, జెర్మనీవారి స్వాధీనములోనికి వచ్చుటకు మార్గ మేర్పరుపబడుచున్నది. దచ్చివారు తమకు సులభముగ లొంగక పోవుటకు చూచి జెర్మనీ వారు యుక్తితో నీ క్రింది ప్రయత్నమును చేసిరి. జర్మన్ చక్రవర్తిగారు డార్ట్ మట్ డు ఎమ్మ్యు కెనాల్ అనుపేర నొక కాలవ ను నూతనముగ త్రవ్వించి, తమవర్తకమునంతయు దారిమార్చుగ సాగించుటకు ప్రయత్నించినయెడల, వైనునదిమీద వ్యాపారము క్షీణించునని దచ్చివారు భయపడుదురని యొకయుక్తిపన్నిరి. ఈ కాలవ రైనుమాగ్నమునకన్న రెండువందలమైళ్ళదూరమున నుండి, దాని మీద వ్యాపారము సాగుటచే వ్యయప్రయాస లభికముగ నేర్పడుటయేగాక కాలయాపనమున కాకరము కలుగుచున్నను, దచ్చివారి ఆదాయాభివృద్ధిల కధ్యంతరముగ ఫలమం దేర్పడుటయే జెర్మన్ వారి ముఖ్యోద్దేశము. ఆప్రయత్నము నూహించి దచ్చివారు తమంతట తామే తుట్టుతుదకు తమ రక్షణలోనుండుట కియ్యకొందురని జెర్మన్ల యెన్నిక. జెర్మనీవారు ఒక దచ్చివారి కీతీరున చెప్పెను. మీరు మాతో చేరుటవలన మీ కట్టిలాభమో, ఎట్టిసౌకర్యమో చూడుదు. ఆంగ్లేయులు దక్షిణాఫ్రికాలోని మీబందుగులమీద రాజీనామా; ఎన్నటికి గాని, తలచుకొనినపుడు, మీ కాలానిలమీద వెళ్లగలరు. మీరు మాతో చేరినయెడల, యిట్టి దురదృష్ట లేవియు నెవ్వారిచే మీకు దావరము కాకుండునటుల మేము నిక్కముగ మీకు తోడ్పడెదము. తాము జెర్మనులతో చేరినయెడల, తప్పు వాలో కలుపుకొని తమ జాతీయ స్వరూపమును రూపుమాపుదురని దచ్చివారు స్పష్టముగ నెఱిగిరి. కాబట్టి, సమ్మేళనము సమంజసమునవారు దచ్చివారిలో జహు కొద్ది మందిమాత్రమే గలరు. ఎక్కువ సంఖ్య దచ్చివారందులకు ప్రతిహతులుగ నె యున్నారు. వర్తక స్థానములగుండు, రేవు పట్టణములను యుక్తనావలకు ముఖ్యస్థానములుగ చేసి జెర్మన్ వారు తిమ్మ యుద్ధములోనికి లాగునని కొందరు దచ్చివారభిప్రాయ మొనగిరి. “మన స్వార్థార్థ్యమును పోగొట్టుకొనుట కన్న వైకొనని మీది వర్తకమువలన ఆదాయమును పోగొట్టుకొనుట ప్రత్యేకము. ఈ యాదాయము పోయినేమి? మన వ్యవసాయము, కాలానిల వ్యాపారము, మున్నగు వర్తకములె మనకు చాలినంత జీవనాధారము లగును. ఇంజీన మనము జెర్మనీవారిని గూడ మించియున్నా”మని యొక దచ్చివేశాభిమాని తెలియపలికెను. దచ్చివారు జెర్మనీవారి మట్టలకు లోబడరాదని నిశ్చయించుకొని ధైర్యముతో నున్నారు. ఇట్టి ధైర్యమును వీరిదికటకు రెండుపర్యాయములు చూపియున్నారు. తీవ్రతను మఱుకకు స్వాధీనము కాకుండ కాపాడిన సమయ మొక్కటి. ఇటీవల, తమ ప్రాముఖ్యతను, బలమును, స్వేచ్ఛ పటచి దచ్చివారిని మోసపుచ్చువలయునను శ్రుతిప్రతో నొక దచ్చి ప్రముఖునియెదుట జెర్మన్ వారికొనలరు గారు నేనా విన్యాసమును జరిపిన సమయము మఱియొకటి. నేనావిన్యాసమున కుప్పకమించి యాభును నొక పటాలమువెంట మఱియొకటిగ నెత్తించెను. ప్రేక్షకులు ఆచ్యుతపు నగిజీవించి, దచ్చిమంత్రి “నీరు పోటీవారు, పొడుబచారు. నీ రుపయోగపడజాలరు” అను నభిప్రాయమున ప్రతివరచగా, వారికొనలరు గారు నివ్వెడి గండి. రెండు ఆయా రెండుపటాలములలో మేటియైనదానిని నడిపించెను. అంతు సేనలలోకల్ల పొడుగాటివారును, బాగుగ నెదిగినవారును చేరియుండిరి. వీరిని చూచి దచ్చిమంత్రి త్రిప్పికొంచునని యొక సలహా గురుకొనిగొని, యారి ఉప్పుడుగూడ వై తీరుననే ప్రత్యుత్తర మొనగెను. “కొనలగు గారికి కొ ప ము వచ్చును. వీరికిన్ని నెక్కువ సామగ్గ్యముగలవారు, అంగి సౌభ్రమము, దేహసాటముగల వారెచ్చట నుండవలెనుదని వినుటతో నెదిగిరి. కాని, “అవును, వారు అందముగను. వాగ్ధ్యముతోగూడియు నున్నారు. అయితే, మా వాడుకప్రకారము మేము ఆండ్రలు తెలుచి నీటిని వదలివెట్టితిమేని హాలండుతీరును పరమదుగుట నీటిలో నిలిచియుండును. అప్పుడు నీరిపాడ నేమాత్రమని నూచించుచు దచ్చివారు జవాబొనగిరి. తిన్న పొందవలయునని యెల్లరకు నాశన పురికొల్పు నుత్తరముద్ర తీరమున కొడయలగువారు తమప్రోత్సాహమునకుగాని, జెదరింపులకుగాని, లొంగుకుండుటను జూచి జెర్మనీవారు మఱియొక ప్రయత్నము చేయవలసినవచ్చును. వారు తామక్రమింపదలచిన ప్రదేశమున

కనుకలముగ వాటలను, ఇనుపదానలను నిర్మించిరి; అవసరమైనచో, దచ్చివారు ఆంధ్రులను, రాజులను, పేదలను, వీనియందలి తమకొంటలను అగడ్తలలోని నీరువదలి యూర్జన నీళ్లతో నింపుటకు పూర్వమే తూములను తెగగొట్టుటకు త్వరతో వెళ్లెనుమిత్తమ మోటూరుబండ్ల నాయత్తైవరచిరి. హాండు, డెల్లి యము, వీని పచ్చిమ తీరము నాక్రిమియ కొనినయెడల, జెర్మనీవానికి యూరోపునకంతకును, నియంతృకాధికారము లభ్యమగును. ఇట్టిసందర్భము వెనుకటి కాలమున కయ్యలను తెచ్చివెట్టుచుండెడిది. గ్రేట్ బ్రిటన్ వారట్టి సందర్భములలో వైరాప్ర్యద్యయముయొక్క స్వతంత్రమునకై పోరాడువారు. ఇప్పుడు జెర్మనీవాని పేరాసలన సంఘటిల్లగల సందర్భము మన యక్కలకు, లాభములకు మాత్రమే గాక, ఫ్రెంచివారి యక్కలకు లాభములకుగూడ భంగకరముగ నేర్పడుచున్నది. ఈరాడు (ఫ్రాన్స్), గ్రేట్ బ్రిటన్ రాజ్యములు నొంబొంటితో పరస్పరసంబంధము గలిగియుండుటచేత, నయముగాని, అపజయముగాని రెంటికి నొక్కటిగనే రావలసియున్నది. ఇందు హాండును, డెల్లియమును పట్టుకొనినయెడల, ఆంగ్లేయులయొక్కయు, ఫ్రెంచివారియొక్కయు బాతీయసజీవత్వమునకు గొప్పభంగమేర్పడునని జెర్మను లెలుగుదురు. ఇట్టి తరుణమున, రాజ్యాంగాధిక విషయములయందు జెర్మనీవానికి ప్రాముఖ్యత నొసగి, వారు మనకన్న నెక్కువగనుండుటకు మనమంగీకరింప నొల్లమేర, యట్టి సర్వత్ర మనకు ప్రాప్తించకుండుటకై మనము మనబలమునంతయు వినియోగపరిచుచునో నిశ్చయముతో తుదకకు పోరాడుటకు తీర్మానించుకొని యాతీయన సదుపాయము.

ఆస్ట్రీయావారి అంత్య సందేశము

సర్వయావారి ప్రత్యుత్తరము.
ఆస్ట్రీయావారు సర్వయావారికి కడచిన నెల 23 వ తేదీని అంత్యసందేశమును పంపి ఇరువది నాలుగు గంటలలోగా సమాధానమిచ్చుటకై కోరిరి. దీనికి సర్వయావారిచిన్న సమాధానము తృప్తికరముగ లేదనియెంచి ఆస్ట్రీయా ప్రభుత్వము వారు యుద్ధమును ప్రకటించియున్నారు. ఆస్ట్రీయావారింత్య సందేశములో తెలియజేసిన యంశములను దానికి సర్వయావారిచిన్న ప్రత్యుత్తరమును సంగ్రహముగ క్రింద తెలియజేయుచున్నాము.

- 1) ఆస్ట్రీయా హంగరీదొరతనము వారికి విరుద్ధముగ సర్వయావారు చేయుచున్న ప్రయత్నములను సర్వయా ప్రభుత్వమువారు ఖండించవలయును.
- 2) సర్వయావారు ఆస్ట్రీయావారికి విరుద్ధముగ చేయుచున్న ప్రయత్నములు ఖండింపబడినచే ముందు ఆదివారము ప్రకటించబడు సర్వయాదొరతనమువారి పత్రిక మొదటిపేజీలో తెలియ జేయవలయును.
- 3) ఆస్ట్రీయా ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగ జరుగుచున్న ప్రయత్నములలో సర్వయా అధికారులును, ఉద్యోగులును ప్రమేయము కలుగజేసి కొనుచున్నందునకై సర్వయా దొరతనమువారు ప్రకటించు పత్రికలో తాము విచారపడుచున్నామని కూడ తెలియజేయవలయును.
- 4) ఈకట్రచేయుచున్న దోషములనందఱు దండించు నిమిత్తము కరవమైనచర్య తీసికొనుటకు సర్వయా దొరతనము వారు వాగ్దానము చేయవలెను.
- 5) ఈకట్రచేయుచున్న దోషములనందఱు దండించు నిమిత్తము కరవమైనచర్య తీసికొనుటకు సర్వయా దొరతనము వారు వాగ్దానము చేయవలెను.
- 6) ఆస్ట్రీయా హంగరీ ప్రభుత్వముమీద ద్వేషమును తీరస్కారమును కలిగించుటకు ప్రేరేపించుచున్న సర్వయా గ్రంథములను అడచివేయవలయును.
- 7) బాతీయ సంఘమని వ్యగహరింపబడుచున్న సంఘమును తీసివేసి, ఈయవ్యయమును వ్యాపింపజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్న పత్రికలను, పుస్తకములను, దొరతనమువారు పట్టచేయవలయును.
- 8) ఆస్ట్రీయా హంగరీ దొరతనమునకు వ్యతిరేకముగ విద్యాపద్ధతులను విశోధమును, పుట్టించుటకు బోధించు ఉపాధ్యాయులను, తీసివేయవలయును.
- 9) ఆస్ట్రీయా హంగరీ ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రయత్నము చేయుచున్నట్లు ప్రకటించిన సర్వయా అధికారులను ఇతర ఉద్యోగులను, పేదలను, ఎవరేమిదోషమును చేసినారో తెలుపుకొరకు ఆస్ట్రీయా హంగరీదొరతనము వారే కలిగియుండును.

- (10) స్థాపులందరేకరాజ్యముక్రిందకువచ్చుటకై చేయుచున్న ప్రయత్నములను నడపుటకై సర్వయా వారికి ఆస్ట్రీయావారు సహాయము చేయుటకు సమ్మతించెదరు. సెరాజెవో హత్యలకు సంబంధించిన వానిని శిక్షించుటకు జరుపు న్యాయవిచారణలో ఆస్ట్రీయావారికిగూడ ప్రమేయ ముండవలయును.
- (11) సెరాజెవో హత్యల జరిగినతరువాత సర్వయాలోను మరెక్కోనొక్కచోటను సర్వయాను ఉన్నతోద్యోగులు కొందరు ఆస్ట్రీయా ప్రభుత్వమువారికి వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి. ఈ విషయమే సర్వయా ప్రభుత్వమువారు తగిన సంజాయిషీ నియ్యవలెను. వీనిలో మొదటి ఎనిమిది యంశములకు సర్వయా వారంగీకరించిరి. 9వ యంశమును ఋజువుచేసినయెడల నొప్పుకొనుదుమని తెలియజేసిరి. 11 వ దానిని కొన్ని మరతులమీద నిరాకరించి 11 వ దానిని కొన్ని మరతులమీద యంగీకరించిరి.

వాడుక భాష

నిరసకుల దండయాత్ర.

[ఒకవాడుకభాషాభిమాని]

వాడుకభాషమే పితామహులవారు దండయాత్ర నడిపిస్తున్నారని. వెళ్లినచోటలా దిగ్విజయమేసట! పెద్దకాశీలు వున్నచోట, రాజమహేంద్రవరం, గుంటూరు, బందరు, విశాఖపట్నం వంటి స్థలములలో విద్యార్థిలు కొందరు వాడుకభాష మంచిదని వాదించినారట! ఏమి ఆశ్చర్యము! వాడుకభాషావాదులుగంటాం విశాఖపట్నం జిల్లా వారిలోనే ఇద్దరో ముగ్గురో అన్నారే!
‘హేయమైనా’ ‘నింద్యమైనా’ ‘మరికినీరైనా’ రోజుకు యిరవై నాలుగు గంటలూ మాట్లాడేది వాడుకభాష. ఎక్కడ ఎవరితో మాట్లాడినా వాడుకభాషే. రాజులు రచ్చకెక్కినా, మాట్లాడేది వాడుకభాషే. భారతాది ఉద్ధృతములను వ్యాఖ్యానాలు చెప్పేది వాడుక భాషనే. కాంపొజిషన్ పేర్లను దిద్దటప్పుడు “చేయవాలి” అంటే తప్ప. ‘చేయవలెను’ అని ప్రాప్త సలక్షణంగా వుంటుంది” అని తప్పులు చూపిస్తారు తెలుగు పండితులు కూడాను! (క్లాసికల్ కాంపొజిషన్ చెప్పే పండితులు మాత్రం సలక్షణంగా మాట్లాడుతున్నారేమో?) పురాణాలూ హరికథలూ విని ఆనందించేటప్పుడు వినబడేది వాడుక భాషే. తేటతెలుగుమీద కత్తికట్టి చేస్తూవున్న యుద్ధంలో సమ్మాహనాశ్రువంత ఉపయోగపడ్డదికూడా వాడుకభాషే!
అదిభూడి సోమనాథరావుగారున్న కూచి నరసింహం గారున్న చక్కని ఉపన్యాసములు చేసినారట. వాటివల్ల మంచిచెడ్డలు తెలిసి తెలుగు దేశీయులంతా వాడుకభాషను నిరసిస్తూ రిజిస్ట్రార్లుచేసి అధికార్లుకూ పేర్ల కూ పంపుతున్నారుట! జేరా, కాలమహిమ! ఇక వాడుక భాషకు లక్ష్యమే లేదని మొరపెట్టడం యెందుకో? యీ మహాపండితులు సభలలో చెప్పిన (వ్రాసుకొని చదివినవికావు) ఉపన్యాసములే వాడుక భాషకు లక్ష్యము. సోమనాథరావు గారిని నేను బాగా యెరుగుదును. వారి సమ్మాహనాశ్రుములవంటి ఉపన్యాసములు ఎన్నో పర్యాయములు విన్నాను. వింటూ అట్టే కూర్చుండే వాణ్ణి, గంటలు గడచి పోతువున్నా తెలిసేది కాదు. దివ్యభవనములు కరతాళధ్వనలతో ప్రతిస్పందించేవి. వారు ఉపన్యాసములు (నవరసభరితములుగా వుండేవి.) గ్రామోభానులోపట్టి తిరిగి తాపీగావిరి కాగితముమీదికి దించి అచ్చుజేయిస్తే ఎంతబాగుండును, అది అనుకొంటిని. అవకాశం చిక్కినదికాదు. వారు ఒకపర్యాయం చెప్పే పట్నంలో పచ్చయ్యప్ప కాలేజీలో ఉపన్యాసం చేశారు. దేశదేశాల వాళ్లము విన్నాము. అందరికీ తెలిసినది. అందరూ సంతోషించినాము. పలికినమాటల్లావాడుక భాషే! చిన్నయ్యనూరి వ్యాకరణం ప్రకారం సాధించగలిగినది అంగలో ఒక్క వాక్యమైనలేదు. నిరంకుశాః కవయః అన్నాడు. సోమనాథరావు గారు కవిరాజ శిఖామణులు.
ఈమధ్య విశాఖపట్నంలో జరిగినసభలో కూచి నరసింహంగారు, ఉమ్మే ఆరీమగారు, చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహంగారున్న గంభీరంగా ఉపన్యాసించినారట! అది విన్నవాళ్లం నాకు లభించలేదు. బాగ్రత్తగా విన్నవారు చెప్పినారు. ‘మాట్లాడినదానిలో చాలాభాగం వాడుకభాషే’ అని. ఇంకా వాడుకభాషకు లక్ష్యంలేకపోవడం ఏమిటి? వాడుకభాష తెలియకపోవడం యేమిటి?
వాడుకభాషకు లక్షణం యెక్కడా చెప్పివుండలేదట వ్యాకరణాలు కావల్సి, చూచి విమర్శించేదాతవుంటే చూపించగలను. ఆదైను, ప్రాస, మోస, క్షాంతి, ఇత్యాదులు

ఎందరో వాడుకభాషకు లక్షణం చూపించినారు. వాడుక భాషకు లక్షణంలేదు. అన్నవాళ్లకు బ్రాహ్మీ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిగారు “గ్రామ్యభాషా ప్రయోగనిధి” లో చెప్పిన జవాబుచూచి మరింతండి. ఈజవాబు చెప్పినవారున్న గ్రాంధిక భాషాభిమానులేగాని వాడుక భాషావాదులు కారు. ఎవ్యాకరణం వర్ణించి సోమనాథరావు గారు నవరసభరితములైన ఉపన్యాసములు వాడుకభాషను చెప్పి తెలుగు దేశీయంతా తిరిగి వాడుకభాష కూడనేలగున ప్రమింపచేసి ప్రజలచేత రిజిస్ట్రార్లు నులు చేయించగలుగుతున్నారో ఆ రహస్యం పత్రికాముఖంగా పిల్లలకు తెలియజేస్తే అదిగ్రహించి వాళ్లున్న, కాంపొజిషన్ పేర్లలో ఉపయోగించి పరీక్షాధికారుల మనస్సులు ఆకర్షించి బాగామార్కులు తెచ్చుకుంటారు. సోమనాథరావుగారే వాడుకభాష నేర్పడమునకు తగిన అధికారంకలవారు. దానిరహస్యములు వారికి పట్టుబడ్డట్లు మాకెవ్వరికీ లాంగలేదు. వారితోసమానులు గురుబాడ అప్పారావుగారు ఒకరుకనబడు తున్నారని ఆయన వక్తకాదు. అందుచేత వాడుకభాషలో చక్కనివ్యాధ్యమైన వాక్యరచన చేయడము నేర్పడమునకై డైరెక్టరువారు సోమనాథరావుగారిని కమిషనరుగా ఏర్పరచి ఒకసంవత్సరంపాటు ప్రతి హైస్కూలుకున్న కాలేజీనీ పంపనలెసినాప్రాధన్యం అందుకు సోమనాథరావుగారికి అధికారం ఉన్నదా లేదా అంటే నిదర్శనమువారి ప్రస్తుతపు చాంద్రాయణమువల్ల కలిగినఫలితమే! వాడుకభాషను ఉపన్యాసిస్తూ వాడుకభాష కన్న హేయమైనది లేదని ప్రజలను ప్రమింపజేయడముకన్న యింకాయేమి ప్రజ్ఞకావలెను వాడుకభాషాభిమానీ భావ కారుడు?

కూచి నరసింహంపంతులుగారుకూడా వాడుకభాషనే ఉపన్యాసించినారట! చిత్రము! ‘వచ్చా’, ‘వచ్చా’, ‘వచ్చివా’, ‘వచ్చినాను’, ‘వచ్చాను’ అన్నరూపములలో ఏవి వాడడము, ఏవి మానడము, అన్న మీమాంసనవంటిశంకలు లేకుండానే ఉపన్యాసం సాగింది కాబోలు!

వాగభూషణంగారు అన్నట్లు సలక్షణంగా మాట్లాడితే గ్రహించలేని నాకల్లతో మాట్లాడడమునకే వాడుకభాష యేర్పడివుంటే “గ్రామ్యగ్రాంధికభాషల మంచిచెడ్డలు” యెన్నడమనకు యేర్పడ్డసభలో వాడుకభాషను మాట్లాడవచ్చునా? నరసింహంగారివంటి పండితులు (కాకినాడలోని ఆంధ్రభాషా సంరక్షకసమాజసాధనాచార్యు లంతటివారు) సభలో వాడుక భాషను ఉపన్యాసించినప్పుడు ఏమనుకోవడము? సభవారికి ఆట్టి మహద్విషయము చర్చించడమునకు తగిన అర్హతలేదనుకొనవలెను. (వాగభూషణంగారి సూత్రమువల్ల) కావ్యభాషను సలక్షణముగా ఉపన్యాసిస్తే తెలియని పామరప్రాయుల సభలో ఏరిజల్యాపకేస్తే ఏమి ప్రయోజనము? పితామహులవారు చేయించిన సభలను పరివర్తనలడమునకు వీలులేదు. పరివర్తనలే అయితే వాటిలో ప్రసంగములు కావ్యభాషతో దేవభాషతో జరిగిఉండును. పరివర్తనలు కాని సభలకు ఇట్టి మహద్విషయము చర్చించడమునకు, ఎట్టి అధికారమున్ను లేదు. ‘లోకులో కాకులో’ అంటారు ఆడవాళ్లు విమర్శలేకుండా ‘భగీ’ అంటే ‘భగీ’, అని చప్పట్లుకొట్టే సభలో తీర్మానములకు ఏమివిలువ వుంటుంది? సభలకువచ్చే గౌరవం చర్చించిన అంశములలో సబబు సందర్భములను బట్టి కలుగుతుంది గాని జనసంఖ్యనుబట్టి కలుగదు. అట్టి కింద ఎన్నో సంతకములువుంటే ఏమికార్యం? అట్టిలోవున్న అంశములు అనుభవమునకు విరుద్ధంగా వుండకుండా చూడవలెనుగాని.

కృషవరదలు.

గుంటూరుజిల్లా రయితుల యిక్కట్లులు.
ఒక గుంటూరుజిల్లా రయితుల యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—
భగవంతుని చిద్విలాసము కనుగొన నేరికీకృషము. ఒక వైపునవిరోధాసంగ్రామపుగడిచిడలు. హిందూదేశములో శింధునదివరకాలు పొర్లి ప్రజానష్టము, సస్యనాశనము, భగవంతుని శీలలుకాక ఏమనుకొనగలము. యుద్ధములవల్ల భరలు వెరిగి బీదలకు కష్టమని అనుకొను సమయములో వరదలవల్ల సకల సస్యములుపోయి బీదలు పొందు యిక్కట్లుగోరుచుట్టుమీద రోకటిసోటు అన్నట్లు ఆ-ఆర్తశరణ్యుడై డిక్కుగా గోల పెట్టే బీదల మొర మాచితిరవలెగాని వ్రాయనలవిగాదు. గుంటూరునుండి మామిట్రులు కొంతమంది మొదటి వరదలో గాసి చెందిన బీదలకు కొంతమట్టుకు సాహాయ్యము చేసిరిగాని వెంటనే మూలి శనక్కమీద తాటికాయపడ్డట్లు తిరిగి వరదపూ

రంభించినది. కృష్ణావెల్లరకొడివిజ్జ అధికారముకొనుటకు ఉపేక్షలు ఈవరదల సంభవించుటకు, కొద్దిలోపాయే అపాయములు యెక్కువ అవుటకు కారణములు.

మొదట కచ్చిన వరదలకు యిప్పటికి కొంతవ్యధియున్నది. ఈలోగా పిగిసిగ్గుచిన్నట్టి కృష్ణగండికి ఉంగరపు కట్టవేస్తే అక్కపోదు. అలాచేసి నారినెన్నెపమును 1882 సంవత్సరములో ఈలాటవరదేవచ్చి మెయిన్ కనాల్ లోపడి లాకులకు గ్రామములకు అపాయమువచ్చునని ఆకలమందు ఉన్నదివిజ్జ అధికారులు గారు వెద్దకలెక్కరుగారు మెయిన్ కనాల్ 18 మయిలులో దుగ్గిరాలవద్ద గ్రామములకు యిబ్బంది లేకుండా ఆలోచించి గండికొట్టించి అప్రదేశపు భూమిభాగము దులవల్ల యిలువంటి అపాయము వచ్చినప్పుడు గండికొట్టించుటకుగాను బాండు వ్రాయించి పుచ్చుకుని, నవ్వుపూజిస్తాను. రు 400 నాలువేల అయివందల రుపాయలు కంపెనీశేషక్ గవర్నమెంటు ఖజానలో నుండియచ్చేయించినారు. ఇప్పుడు మెయిన్ కనాల్ అంతకంటే నీటిమట్టు ఎక్కువఅయి సదకు మామూలు గండికొట్టించ వలసిందిగా ఈదిగువపక్షాను దాఖలా గ్రామములవారు మాతెనాలి తాలూకా తాహసీలు వారు గారు యెన్ని విధముల చెప్పినా వివకమాడి విజ్జ అధికారుల లట్టున దొరవారు దుగ్గిరాలలో నుండే తన తాతే దాగ్ల దుర్బోధవిని ప్రజలు తల్లడిల్లే ఏర్పాటుచేసినారు. దుగ్గిరాల గ్రామము మంచి బలవంతమునది. అక్కడవుండే ఉద్యోగులకు రైతులకు మంచి బిడ్డిక. తలిమ్మగ్రామములలో రయతులకువై ఉద్యోగులకు అంతపరిచయము తక్కువ. అందువల్ల దొరగారికి వారితాతేదాల్ల చెప్పట తటస్థించి మామూలు లేనిదిన్ని, అంతకంటే మెరకప్రదేశము నీరు తొందరగా తగ్గనటువంటి యెక్కువ గ్రామములకు నవ్వుతరమయిన మెయిన్ కనాల్ లోమ్మిదవమయిలులో గండి కొట్టించవలెనని దుగ్గిరాలకు సూపరెంటెండెంటు గారున్ను, దుగ్గిరాల గ్రామమున సబుగారున్ను, మనసబుగారి బంధువు జంపాల పిచ్చయ్యగారు. వచ్చినారు అట్టిసమయములో చిన పాలెం పేరుకలపూడి చుక్కవల్లి వారి పాలెం కొల్ల పాలెముల రైతులు, యితర బీదలువచ్చి ఆటంకపరచి 9 మయిలులో ఎప్పుడు మామూలులేదని, వైగ్రామములకేగాక ఈమని వద్దరా యికాకొన్ని గ్రామములకు ప్రజలకు నష్టమనిన్ని దుగ్గిరాల మనసబుగారి చేనువద్ద 18 మయిలులో మామూలు గండి కొట్టించమనివేదగా ఆ గ్రామమునసబువద్ద రాగార్లుతమ గ్రామమునకున్న దుగ్గిరాలలాకు సూపరెంటెండెంటుగారు యిక్కడనెక్కొట్టి స్థాని పట్టుపట్టి శేషేంద్రపాటి లాకువద్దకు వెళ్లి తెలిపామని దొరగారికి తననుకొట్ట వచ్చినట్లు కొన్ని కల్పనలు చెప్పగా లట్టుకొరగారు తమ బోటుమీద సదకు ప్రదేశమునకువచ్చిరి. వారువచ్చేసరకు వైయ్యాలవారు గండ్లకు తూములమీద సులోబులో మన్నపోస్తు రాత్రిపగ్గూ కాపు చారిమీద నుండగా సదకు దొరవారు జనమునుచూచి యింకాచెందులకు నీరువచ్చున్నది. బాగామన్నపోసి కాపలా కాయవలసివనిచెప్పి దుగ్గిరాల వెళ్లిపోయిరి. అక్కడ ఏమి ఆలోచించినారో తిరిగి 9 మైలులోనే గండి కొట్టవలెనని పట్టు పట్టివట్టుతెలిసి వైగ్రామములవారు జిల్లాకలెక్టరు వివిన్యాబోర్డు ఫీపుఇంజనీయర్లగారికి తెలిగ్రామముల యియ్యగా మునాడు మాబల్లా కలెక్టరు రాయచోర వారు దుగ్గిరాల వయచేసి ఈయిబ్బందికిగ్రామముల జనము యింకాకొంతమంది జిల్లా ప్రభువుదయచేసినారు. దేయిలు ప్రజలకవ్వములు త్వరగా తెలుసుకొనెదనని ఆతురముతో రెండుమాడువేలమంది జనము మొరపెట్టుకోగా, సాయంతరముచెప్పెదననిన్ని, వైగ్రామముల వారు అంతాకాలవకు గండి ఎక్కడ కొట్టించడంపై అక్కడ కొట్టిస్తానని 1 గంటలో తెలియపరుచుదని ధోరవారు నెలవుయచ్చినారని తెనాలి తాలూకా తాహసీలుదారుగారు ప్రజలకు చెప్పినారు. 18 మయిలులో కొడితే దుగ్గిరాల గ్రామములో కొంతమంది రైతులపాలమునకు నష్టమురాదనిన్ని 9 మయిలులో కొట్టితే 7-8 గ్రామముల ప్రజలకు, పశువులకు నష్టమనిన్ని బీదలుగాని పశువులు శిశువులువైరా నిలుచుటకు ఎక్కడ వైగ్రామములకు మెరకప్రదేశమయినా లేదనిన్ని, అక్కడనే కొట్టించేయడం మాగ్రామములలో యావత్తు సామగ్రిమెయిన్ కనాల్ కు చేర్పించి మరిగండి కొట్టించడని వైగ్రామముల రైతులు మాతపోశిలుదారుగారు కలెక్టరు లట్టుకొర వారితో చెప్పకొనిరి. కలెక్టరుగారు సాయంతరము వాయిదా, డివిజ్జ అధికారులు 9 మైలులోనే ఆనివుత్తెయ్యి, దుగ్గిరాల వారయితే మాకు తలిమ్మ పూళ్లతో పనిలేదనిన్ని, 18 మయిలులో కొట్టితే మా పాలమునకు నష్టమనిన్ని, యిచ్చట కొట్టుటకు వీలులేదని, చెప్పినారు. మాతపోశిలుదారుగారు 18-వ మయిలులో మామూలు

గండి మనసబుగారి వద్దరాల భూముల వద్దనే కొట్టించ చాలప్రయత్నించి విఫలమనో రగులయిరి. డివిజ్జ అధికారులు గారు మా కలెక్టరు ధోరవారి మీదుగానే కిగ్రెట్టుపోగ యిక్కడ రహితులమాట అంగీకరించయిరి. రాత్రికి కలెక్టరు గారు మోటారుమీద గుంటూరు వయచేసి పోలీసు వెడ్ల, చిన్న, యనప్పెక్టరు గారు వారి సుమయము కాలవ కాపలాలోవుండిరి.

ప్రజలంతా భగ్గుమనోరథలై మెయిన్ కనాల్ లోవుండే నీరుచూచి భయభ్రాంతులై ఆరాత్రి యెచ్చట నోతెగి గండి పడుననే ఆదుర్దతో బీదలకు గండలేక సంపన్నులకు సౌఖ్యములేక ప్రార్థన కూకన వద్దనుండి ప్రతితూముకు, ప్రతి గండికి ప్రతి సులోపుకు 20-30 మొదలు 100 వరకు జనులు కాపుదారో చేస్తూ, నైన వున్న వారు లాంతర్లు స్టాండులు కాగడాలు వేసుకుని రాత్రి 2 గంటలవరకు కాపుదారిలో వుండువప్పటికి ఆరాత్రి సమయములో వెద్దపులి యిండ్ల మీదకు వచ్చినట్టుగా స్థానదాఖలా 9 మయిలులోచిన పాలెపు కాల్య తూమువద్ద కోతపడి 80 మంది మనుష్యులు పనిచేస్తూ వుండగానే గండిపడినది. ఆ ప్రవాహము యొక్కవేగమును, దానియొక్కధ్వనిని వర్ణించుటకు నేను కల్పనాశక్తి లేనివాడనయితగాని భగీరథుని రథముతో గంగ నడచినదని మనభాగవతపురాణ జ్ఞప్తికివచ్చెను. ఆ వివర్యాసము ఏమనిచెప్పకు! అచ్చటిజనము మన్నపోయవారు రాళ్లుతెచ్చి వేయువారు వరిచెత్తెమోపులు తెచ్చివేయువారు వకరు యిద్దరు జారిపడుతూవుంటే, యిద్దరుముగ్గురు పట్టుకుని వడ్డుకుత్తియు వారు. యిఖసాధ్యముకాదు ఆగుమనువారు అయ్యో నాపకు పులు ఏమిచెయ్యననువారు, నాకు వేరుజీవములేదు ఈరెండు యకరములతప్ప నాజిల్లయెటుల బ్రతికించననువారు అయ్యో వైరుఅంతాపోయే! మేమెటుల జీవించెదమనెడి కూలివారు అయ్యోనిద్రపోయ్యయిండ్లఅడవాండ్లు పశువుత్రాచలేమయిలో యని వాపోవువారు, గండిపొడ్డుకుపోవద్దు దూరముగావుండుడనెడివారు, అందరూవున్నారో ప్రవాహములో కొట్టుకపోయినారో తెక్కవేయువారు, ఈమహాస్వనివిని దూరముగాపని చేయువారు, గ్రామములలో నిదురించువారును వచ్చి మనవిధి అని విధినిదూరువారు, భగవంతుడు విరోధులలో కలిసెనని దూరువారు. దీనికివారుకారకులు మీ కారకులు అనువారుతై తెల్లవారెను. తిరిగి గండి కొట్టి అనిన్ని కట్ట వచ్చునని కొంత సన్నాహముతో వెళ్లగా సాధ్యముకాలేదు.

అధికార ఉత్తరువులేనిది గండికట్టకూడదని ఆర్డరు వచ్చినవి. ఇన్నిటికి అధికారఉత్తరువులే మాకు ఈవిషయసంభవించినది. వెళుక నుండెడి డి. పి. డబ్బూ అధికార యిట్టి వరదలు వచ్చిన యెడల రాత్రిం బగళ్లు నడులవెంట కాలవవెంట తిరగక ఏగుంటూరులకో ఏ బెజవాడలకో. బడి నిదురపోయి నట్టుయితే యిప్పటివారికి ఈపనే దొరకకిపోను. డెబ్బ యిది వరకే పాడుపడి వుండును. ఇక పల్లెలు చూతమా చప్పకకయ్య గారు. అయ్యో ఈవరదలోబడి మాబంధువులు వుండెడి చిన కెదపాలెములు వెళ్లగా గామములు అంతానీటియమయి యిండ్లుపడిపోయిన వాండ్లు పశువు సకలివిధమయిన ధాన్యము సాతెళ్లు తడిసిపోయి పశువులకు మేతలేక అన్నములేక, కొందరు వంటచెయ్యకు లేక కొందరు కాలకృత్యములు తీర్చు కొనుటకు అకర్షణపడు వారు, కొందరు వెదపాలెపు మాదిగ పల్లి యావత్తు యిండ్లుపడిపోయి దిక్కులేక యేడుస్తూవుంటే కొటయ్యగారి కుమారుడు వాగెడ్డి నానయ్యగారు అనే ఆయన అంటు ఆనిచూడక తానుకాపురముచేనేఇంటిలో వారికి యావత్తుండి తావునుచ్చి, అన్నములేనివాండ్లకు అన్నము గింజలులేనివాండ్లకు గింజలుయిచ్చినంపుమునకై నా ధయపవక సంఘసంస్కర్తలమనేవారికి భాగమువచ్చెట్టు ఆయనభార్య బంగారమ్మగారు ఆయన అంతిమలన మాదిగవారిని రక్షించి నానామేము పోవువప్పటికి మెలలోతువచ్చు నీరు కంటముల వరుకు ఆగ్రామముల జోబమాచి సాయంతరమునకు తిరిగచ్చె నరుకులట్టుకొర వచ్చి గండిచూచి రైతుల సుస్థిత్తు గండివద్దని జిల్లాకలెక్టరు దొర వారితో నెలవుయచ్చినట్లు తెలిసినది. రైతులు ఈ సంవత్సరముపడ్డ అకర్షణ ఈవరదకొరకు మాతోటికూడా రాత్రింబగళ్లు నిద్రా ఆహారములు లేకుండా కష్టించిన లాభంకుకాడ్ల రెహమాలు దారు స్పెషల్ మ్యూజి నాహాళిలుదారు వెంకట్రావుగార్లు తెలుసునగాని యితరులకు ఎవరికి తెలుసును. మెయిన్ కనాల్ పడమరవైపున, శేషేంద్రపాటికి ఈవై తి హాళిలు దారు వడ్లక్రమ ప్రవాహవారు అయితే నూరుపుటలు వ్రాయవచ్చును. ఇట్టి అనధ్యోగ రైతులే కొన్ని డింగిబోట్లను వెట్టుకుని మెర్కలకు వెళ్లుతూవుంటే మాడివిజ్జ అధికారు లట్టుకొర

వారు మీకు పాసింజిల్ల యెక్కించుటకు గూలాలేదనిన్ని వాండ్ల లైసెన్సులు రద్దవునారట. ఇటువంటి అధికారులు వుంటే బీదలు జీవించేది ఏలాగు? వైయిద్దరు తహశీలుదార్లు వంటివారు వుంటే రయతులు బీదలు చెనుదురా? అనేక దివానుబాహదర్లు రాయబాహదర్లు రావుసాహేబులు తహశీలుదారు సామ్యుయల్ గాంని, వెంకట్రావునంతులుగారినిచూచి అయినా దయారసమనే గణయనుజూపి బీదలయెడ శ్రమకోర్చి పాటుపడుట, కూరవస్తువులైనా పరిగ్రహించక పోవుట నేర్చు కొందురుగాకమని నాస్పాంక. మాతాలూకా తహశీలుదారు గారురావులప్రత్తి చలపతిరావుగారు కూడ శ్రమపడినవారే. వీరు ముగ్గురు బీదలయెడ గమపాచి భూతదయాశుత్యమునకు వారికప్రమునకు సరిఅయిన వ్రాతప్రాయుటకు నాకుశక్తిచాలదు.

కృష్ణ వరదనిధి.

ఇదివరకు వసూలు రు 149-8 లు

జి. ఆంజనేయ శాస్త్రి గారుకు మఱికొందఱు విద్యాధులుకు వరదనిధికై యీ చందాలను చెప్పివుంటే వసూలు చేసిరి:—

మ.రా.రా. శ్రీ వావిళ్ల వెంకటేశ్వరపురంతులుగారు	25-0
,, యస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు	25-0
,, రెంటాల వెంకటసుబ్బారావుపంతులుగారు	20-0
,, శేరి నారాయణమూర్తిపంతులుగారు	20-0
,, పి. సుబ్బారాయుడుగారు అండు	
వై నూర్యారావుగారు	20-0
మిసెస్ ఆసి బినెంటుమ్మగారు	15-0
,, వేపా రామేశంపంతులుగారు	10-0
,, యస్. కస్తూరి రంగఅయ్యంగారు	10-0
మెనర్లు కృష్ణ అండు కంపెనీవారు	10-0
,, పి. అయ్యన్నచెట్టి అండుకోవారు	10-0
,, పి. గురవయ్యచెట్టిగారు	10-0
,, యమ్. వి. కన్నయ్యచెట్టి	10-0
,, పి. కన్నయ్యచెట్టిగారు	10-0
,, ఆనందమద్రాక్షరశాలవారు	10-0
మొదటి విద్యార్థినిలయము శ్రీప్రీయకారేజి.	6-0
మ.రా.రా. శ్రీ జస్తిసు టి. సదాశివయ్యగారు	5-0
,, పి. జనార్దనరావుగారు	5-0
,, ఎస్. భావ్యకాయలయ్యగారు	5-0
,, జి. వేంకటరంగరావు పంతులుగారు	5-0
,, కె. చాలసుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు	5-0
,, ఒక దేశాభిమానిగారు	5-0
మెనర్లు టి. లక్ష్మీకరసు అండుకోవారు	5-0
,, టి. నాగయ్యచెట్టి అండుకోవారు	5-0
,, పి. ఆర్. వేంకటస్వామిచెట్టి అండు సన్న	5-0
మ.రా.రా. శ్రీ సి. యక్ సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు	3-0
మెనర్లు ఎ. వేంకటకృష్ణయ్య అండుకోవారు	3-0
,, సి. పి. వేంకటస్వామిచెట్టి అండుకోవారు	3-0
,, వై. పి. కె. నెదసుబ్బయ్యచెట్టి అండుసన్న	3-0
మ.రా.రా. శ్రీ యస్. యస్. మూర్తిగారు	2-0
,, గివాల్ కహదర్ కంచి కృష్ణస్వామిగారు	2-0
,, ఒక దేశాభిమానిగారు	2-0
,, డిటో	2-0
,, డిటో	1-0
,, కె. తప్పస్వామి మొదలిగారు	1-0
,, రాయప్రోలు సుబ్బారావు పంతులుగారు	1-0
,, సి. సాంబయ్యగారు	1-0
,, వి. ఆర్. సామంతుగారు	1-0
,, మీనాక్షి సుందరంకర్లగారు	1-0
,, టి. రామానందంగారు	1-0
,, టి. రాజారామరావుగారు	1-0
,, టి. వి. గోపాలస్వామిగారు	1-0
,, రంగారాయుడుగారు	1-0
ఒక డచ్చి ధయానకస్టుగారు	1-0
మెనర్లు యమ్. యె. యె. వి అండుకో	1-0
విస్పన్న పేట జమీదారులు మోతే అచ్చయ్యగారు	100-0
,, శ్రీ వీరవద్రాచార్యులుగారుకంగిగామ	1-0-0
,, పి. వేంకటరాయలుగారు కందిగామ	1-0-0

మొత్తము 529-8

[ఇంతవరకు చేరిన మొత్తము రు. 529-8-0. లోగడ పంపిన మొత్తము రూ 325-0-0 పోను నిలువ రూ 204-8-0 ఈసామ్యు కృష్ణా గుంటూరు మండలసభవారి కృతహాసక్రమము తెలిసిపెమ్మట ఎవరికెంత పంపవలసింది నిర్ణయించి చెప్పు పంపబడును. ఆం. ప. సం.]

ఆంధ్రపత్రిక.

ఆంధ్రనామ సం॥ శ్రావణ బ ౧౨ లు
మంగళవారము.

సంగ్రామ సహాయ హైందవ నిధి.

శ్రీహరి మహాదేవ: పాశ్చాత్యైత్యైయ్యపద్యతే,
హైందవ హైందవ హైందవ హైందవ హైందవ.

మహాశూరులయందువలె మహా సామ్రాజ్యములందును విషమావస్థయందు విపాదము జనించుట సహజము. కురుక్షేత్ర సంగ్రామారంభమునందు జయోల్బుకైన విజయనకు విపాదమేర్పడినపుడు శ్రీ కృష్ణుని క్రిందపడేమునలన విపాదమస్తమించి కీరత్వముదయించి విజయము సమకూరినది. ఆ మహాసంగ్రామము నందువలె వర్తమాన సంగ్రామమునందును ధర్మప్రతిపాదకత్వయుద్ధమునందు జేరిన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు విజయము ధ్రువము. బ్రిటిషుపరిపాలకులు యుద్ధము నాపుటకై సకలప్రయత్నములను జేసిరి. కాని తప్పని సరియైనపుడు సంగ్రామనందు జేరిరి. బ్రిటిషు ద్వీపములను, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును, బ్రిటిషు శారవమును, స్వల్పరాజ్యములను, ధర్మమును, రక్షించుటకై బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు యుద్ధమనసరైనది. యుద్ధావసరమును గురించి సామ్రాజ్యమునందలి సకలంతర్భాగములును నేకాభిప్రాయమును గలిగియున్నవి. బ్రిటిషు ద్వీపములు, కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజీలాండు, హిందూజేశము, దక్షిణాఫ్రికా, చూపుచున్న సమర్థతాహమే దీనికి దాక్షిణ్యము. హిందూజేశ మాంగ్ల పరిపాలనమునందును బ్రిటిషు సమరయము. ఆదైవనిర్ణయము సాలకులకు సాలితులకు లాభప్రదము. హిందూజేశము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు శిరోభాషణము. బ్రిటిషు పరిపాలనమునలన దేశమునందు శాంతి స్థాపితమైనది. క్రజలు సుఖముల బడయుచున్నారు. దేశసంపద లభివృద్ధిని జెందుచున్నది. శాంతిని స్థాపించి సత్ప్రేరేపాలనమును జేయుచున్న బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముపట్ల హైందవ సంస్థానాధీశులును, హైందవప్రజలును గాఢమైన స్వామిభక్తిని రాజభక్తిని జూపుట యొకవింతగాదు. యుద్ధమారంభముకాగానే స్వదేశ సంస్థానాధీశులు తమసంపదలను, స్వములను, శరీరములను సామ్రాజ్యసంరక్షణముకై సమర్పించి సన్నద్ధులుగ నున్నట్లు రాజప్రతినిధికి నివేదించిరి. శ్రీనివాసు, మైసూరు బహదూర్, గ్వాలియరు, కాశీరము, బికనీయరు, బూది, పాటియాలా, మొదలగు సంస్థానాధీశులు యూరపురండు శ్రీనివాసవేల్పుచే స్థాపించబడిన యుద్ధనిధికి సహాయమును జేయుచున్నారు. ఈనిధికి శ్రీబాల్మీకి మహారాజుగారు లక్షరూప్యములను వేంకటగిరి మహారాజుగారు మూడులక్షల రూప్యములను నిచ్చియున్నారు. ఇతరమహారాజులును, రాజులును, శ్రీమంతులును నీనిధికి ద్రవ్యము నీయవచ్చును. కాని ఈనిధివలన హైందవయోధుల కెట్టియుపకృతియును గలుగ నేరదు.

శ్రీ హరింజి ప్రభువుగారు నిన్న ప్రకటించిన నివేదనమునలన హైందవసైనికులును, సంస్థానాధీశుల సామ్రాజ్యసైన్యమును, రణరంగమునకు బంపబడుదురని తెలియుచున్నది. ఈనిర్ణయము సంప్రదనీయము. హైందవసైన్యమునకును తమ శౌర్యపరా

క్రమములను బ్రకటించి సామ్రాజ్యసంరక్షణమును జేయుట కవకాశము గలుగుచున్నది. రణరంగమునందు బ్రవేశించినవారందరును బ్రతికియుండుట కవకాశములేదు. దేశసంరక్షణమునకై కొందగు ప్రాణముల నర్పింపవలసియుండును. మరికొందరు వికలాంగులుగావచ్చును. రణరంగమునందలి యోధుల స్థితి యిటులుండగా నిలచుండెడి భార్య పుత్రులు దుల స్థితిదుర్భరము. వారన్నములేకను, దిక్కులేకను కష్టపడవలసియుండును. అనాథలను నాపన్నులను రక్షించుటకై శ్రీహరింజిప్రభువు సహజమైన సానుకంప స్వభావమును బూని యొకనిధిని స్థాపించిరి అనిధికి శ్రీబికనీరు, గ్వాలియరు, ఇందూరు, జయపురము, జోధపురము, మైసూరు, కాశీరము, పాటియాలామున్నగు మహారాజులును, శ్రీనివాసుమును, శ్రీ భోపాలుబీగమును ఉపసంఘముగా నేర్పడిరి. మేజరుబాట్లె మొకంజయి, ఎఫ్. డబ్లియూ. జాన్ స్టెనగారులు కార్యదర్శులు. మద్రాసు, బొంబయి, కలకత్తా, అల్లయన్నపాంతులు కోశస్థానములు; రాజప్రతినిధి యధ్యక్షులు; గవర్నరులు, లెఫ్టెనెంట్లు గవర్నరులు, సేనాధ్యక్షులు, కార్యనిర్వాహక సభ్యులు. ఈమహాసంఘముద్వారా దేశమునందంతటను నుపసంఘములు స్థాపించబడును. ఆ యుపసంఘములద్వారా గాని స్వయముగగాని ఈనిధికి సహాయమునుజేయుట హైందవ ప్రజల కర్తవ్యము. అన్ని పట్టణములందును స్వామిభక్తిని, రాజభక్తిని, సేవాసక్తిని, దేవులను జేయవలసిన సభలయొక్క వ్యవహార క్రమమును పాఠక మహాశయులు చదువుచు నెయున్నారు. రాజభక్తి కేవలము స్తోత్రపాఠములలో నెకాక. క్రియా రూపమున సంతోషము చూపబడవలసియున్నది. శ్రీకృష్ణుడు విజయనకు రణరంగమునందు కైబ్రమును వదలుము, లెమ్మ, కార్యకూరుడవు గమ్ము" అని చేసిన హింజీవదేశము సకల కార్యములకును నన్వయించుచున్నది. మహారాజులు శ్రీమంతులు లక్షలను వేలను నియ్యవచ్చును. సామాన్యులుడుతభక్తి చందమున స్వల్ప సహాయమును మాత్రము చేయజాలియుండవచ్చును. భక్తిప్రధానముగాని, దత్తద్రవ్యసమూహము ప్రధానముగాదు. శ్రీహరింజి ప్రభువుగారును యథాశక్తిని ద్రవ్యసహాయమును జేయుడని కోరియుండెను. ఆరుహానియుని ప్రాధానం సంగీకరించి యాంధ్ర జనులందరును దీనసంరక్షణకై చందాల నొసంగి తమగాఢమైన స్వామిభక్తిని, రాజభక్తిని స్థిరపరుచుటకు ప్రార్థితులు. బ్యాంకులకుసామ్యము బంపుట కష్టముగనుండునని యెంచినవారాంధ్రపత్రికకుసామ్యమునబంపిన నాసామ్య మద్రాసు బ్యాంకునందు చెల్లించి వారిపేరు పత్రికాముఖమున ప్రచురింపబడును. ఆంధ్రజనులందరును నమితోత్సాహమును నాదార్యమునుబూని రాజప్రతినిధిగారి నివేదనమును నాదరించుటకు ప్రార్థితులు.

నేటిదినము యుద్ధపువార్తలు బొత్తిగాలేవనియే చెప్పువలసియున్నది. కారణము వెదుక నక్కరలేదు. నిన్నవ్రాసిన విషయములే స్థితిగతులను విశదము చేయగలవు. పదునాలుగు నాకుల మహాయుద్ధమున కన్నిపక్షముల వారును నాయత్త పడుచున్నారో? యుద్ధమున చేతికిచేయి కలిపి. మహాసాహసమున పోరుచునేయున్నారో? ఇట్టి సమయమున దూరభూమిని కూర్చుండిన మనకు వార్తల నిచ్చువారెవరు? మహాహవరంగమునకు సంబంధించని విషయములు మాత్రము కొన్ని తెలియవచ్చినవి. శర్యయాగుండవచ్చిన యొకవార్తవలన శ్రాంతి నావికాదళము ఆఫ్రికాయను యుద్ధనావలను ఆఫ్రికాయాకేవగు బండుఆ సమీపమున ముంచినట్లును

తగులబెట్టి నట్లును తెలియుచున్నది. ఇంగ్లండులో వార్తలు మంజూరు చేయు సంఘమువారును ప్రెంసావికాదళము ఏడియూటిసు సముద్రమునంతట తిరిగి ఒక ఆఫ్రికాయను యుద్ధపుడవను ముంచినట్లు తెలుపుచున్నారు. ఇటీవల మహాహారముగ పోనర్వియా సరిహద్దులనుదాటి ఆఫ్రికాయావారు సంబంధించిన పాబట్టువద్ద నెకగొప్ప యుద్ధమయినదో అగుచున్నదో? అందులో సర్వియావారు విజయలయినయి వదంతికలదట. రష్యావారు జర్మనీనికీ నీశాన్యమూలయందు ప్రవేశించినారు. ప్రవేశము సరిహద్దులలోకిమాత్రము గాదు. జర్మనీలో నాభాగము ప్రప్రాయముడలమునకు జేరినది ఈప్రప్రాయముడలములో ననేకభాగములు కలవు వానిలో తూర్పుకొసన తూర్పుప్రషియా పడమర ప్రషియాలను నవిరెండుకలవు. ఈరెంటి దక్షిణపు సరిహద్దులును సంపూర్ణముగా రష్యానానుకొని యున్నవి. తూర్పుప్రషియా తూర్పుసరిహద్దు సంపూర్ణముగ రష్యా నానుకొనియున్నది. ఈ యంతర్గండలములకు నుత్తరపుసరిహద్దు బాల్టిక్కు సముద్రము. ఇట్లుగలచే తూర్పుప్రప్రాయ రెండు వైపుల తూర్పునను దక్షిణమునను పూర్వముగా రష్యాచే చుట్టబడియున్నది. తూర్పుప్రక్కనే టిల్లిట్సునుండి మెమెలువరకు రష్యావారు వార్తాతంత్రులను రైలుమార్గమును నశింప ప్రయత్నించుట నిన్నవ్రాసితిమి. నేడు వీరు దక్షిణమునుండి తూర్పుప్రప్రాయ పడమరకుపోయి పడమర ప్రప్రాయలో దక్షిణోత్తరములుగా పారు విశ్వలానదీ ప్రాంతములోని భారను, శ్రాంజెన్లులను ముఖ్యస్థానములను పట్టబోవుచున్నారు. వీరియాహ విశ్వలానదీ తీర భూమిని స్వాధీనముచేసికొని తూర్పుప్రప్రాయను పడమర ప్రప్రాయలోని కొంతభాగమును చుట్టుముట్ట ప్రయత్నింపవలెనని కాబోలు. రష్యా నావికాసైన్యమును జర్మనీ నావికాదళములు ఏలండు దీవి కడనోడించుటకాని, తరువాత జర్మనీ నావికాసైన్యము లీబానును ముట్టడించుటకాని మున్నగు వార్తలు జర్మనీపక్షమున నెవ్వరో ప్రకటించినయి రష్యానావికా సైన్యమెప్పుటి స్థితియందే యున్నదనియ సెంటుపీటర్సు బర్గునుండి యొకరు తెలిపియున్నారు. ఇదినిజమేయైనయెడల రష్యా తూర్పు ప్రప్రాయ కొత్తిడి కల్గించినప్పుడు బాల్టిక్కులో రష్యా జర్మనీల నావలకు ముందు యుద్ధము కాగలదని లోచుచున్నది. ఎట్లైన నతూర్పు ప్రప్రాయనుఆవైపున యుద్ధభూమిచేయుటకునుజర్మను నావికాసైన్యమునకు బాల్టిక్కులోనే పని యిచ్చుటకును రష్యా యుద్దేశించినట్లు లోచుచున్నది. జర్మనీఇప్పటికే యీ ప్రాంతములకు దృష్టి మరల్చి వలసినదై నదట! నేటి తంత్రీవార్తలలో మరియొక దానినిబట్టి నూర్గురుజర్మనులు జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికానుండి బ్రిటిషుతూర్పుఆఫ్రికా సరిహద్దులలో నుండు వీటెయను స్థానము నాక్రమించి కొని నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

విస్సన్నపేట జమీందారులును, వర్తకప్రముఖులును నగు శ్రీ మోతే అచ్చయ్యగారు కృష్ణవరదల నిధికి 1,00,000 రూపాయల నిచ్చి తమయాదార్యమును వెల్లడించిరి. అనేక సత్కృతదానములకు బ్రసిద్ధి జెంది, అనేక విద్యార్థులను, బీదలనుపోషించు దీన బాంధవులగు శ్రీ మోతేవారు జలోపద్రవము సాలయిన దీనులయెడ నిట్టి సానుభూతిని బ్రకటించుట వారి యుదారవర్తనమునకును, లోకోపకార బుద్ధికిని, మతియుక్త ప్రబల నిదర్శనముగ నున్నది.

THE EUROPEAN CONFLAGRATION.

RUSSIA ENVELOPING EAST PRUSSIA.

RUMOURED SERVIAN SUCCESS IN THE BATTLE OF SHABATZ.

AUSTRIAN DEFEAT AGAINST THE FRENCH FLEET.

(REUTER'S AGENCY).

There is absolutely no important news to-day regarding the European War. A Servian semi-official statement announces a reverse which Austria has suffered off one of her own ports. France is said to have defeated her fleet and sunk or otherwise destroyed three iron-clads. The Press Bureau further reports that the French fleet has swept the Adriatic and sunk an Austrian cruiser. As between Austria and Servia a big battle is said to have taken place at Shabatz recently occupied by Austria and Servian success is rumoured. The Russians are reported to have taken the offensive against Germany by marching on Thorn and Graudenz two important places on the Vistula in Western Prussia. A Russian disclaimer is also wired with reference to the reported successes of the German navy in the Baltic. 100 Germans have occupied Tavete a place on the borders of British East Africa.

England.

THE IRISH VOLUNTEERS

LONDON, August 17—(12-30 P. M.)—Mr Redmond, speaking at Maryborough, said that he had received assurances from every part of Ireland that the Irish Volunteers would defend Ireland against any foreign force. The Government are about to arm and equip and drill large numbers of Irish Volunteers.

ALLIES' OFFENSIVE OPERATIONS

A Military Correspondent's Opinion.

LAHORE, August 17—The "Civil and Military Gazette" publishes the following telegram dated London, August 14—The "Times" military correspondent considers it is inadvisable that the allies should early take the offensive. It would be preferable to allow the Germans to repeat their experiences at Liege before other fortifications. We have plenty of time, as there is no Russian steam-roller thundering in our rear.

ARRIVAL OF FOOD SHIPS

From Atlantic via North Sea

A number of food ships have reached Hull, some from Denmark and others from the Atlantic via the English Channel and North Sea.

France.

FATE OF GERMAN SOLDIERS

Drowned in River Meuse

LONDON, August 17—(4 A. M.)—PARIS—A number of Germans fleeing before the French attack failed to reach the bridge across the River Meuse and fell down the steep banks and were drowned. The French Chasseur regiment pursued the enemy for several kilometres. In the fighting in the Vosges yesterday and the day before the French took 1,500 prisoners and captured several big guns.

FRENCH TROOPS ADVANCING

All Along Alsace-Lorraine Frontier.

LONDON, August 17—(12-30 P. M.)—French troops are advancing all along the Alsace-Lorraine frontier, the movement being particularly rapid towards Strassburg.

German Guns Captured

They have captured many guns of heavy calibre, field-guns and convoys, including motor lorries.

German Army Repulsed

The French successes at Dinant was followed by the French repulsing the German army on the right bank of the Meuse.

DESTRUCTION OF A GERMAN ZEPPELIN

By French Airman.

The "Times" publishes a letter from a soldier who describes the destruction of a German Zeppelin near Nancy by a French airman, who dropped two bombs on it.

FRENCH FLEET IN THE ADRIATIC.

An Austrian Cruiser Sunk.

LONDON, August 17—(4-5 P. M.)—The Press Bureau states that the French fleet has swept the Adriatic as far as Cattaro and has sunk an Austrian cruiser of the "Aspern" type.

Austria.

A FRENCH NAVAL SUCCESS

Austrian Ships Destroyed

LONDON, August 17—(5-10 A. M.) A Servian semi-official statement says that the French fleet attacked the Austrian fleet off Budua yesterday morning and sank two Austrian ironclads and set another on fire, while a fourth fled northward. The fight lasted over an hour.

ENTRY OF THE RUSSIANS

LONDON, August 17—(12-30 P. M.)—The Russians have entered Austria by the upper course of the Bag and Styr. The Russians have also taken the offensive against Thorn and Graudenz. The Germans are hurrying forward reserves to support their five army corps on this frontier.

A BIG BATTLE AT SHABATZ

Rumours of Servian Victory.

LONDON, August 17—(12-30 P. M.)—A big battle is proceeding at Shabatz. There are rumours of a Servian victory but no official reports can be obtained.

Germany.

THE EMPEROR

Moves with Head-quarters Staff

LONDON, August 17—(8-5 A. M.)—A telegram from Berne says that a message received from Berlin timed 4-30 A. M. announces that the Emperor left this morning for Mainz accompanied by the Headquarters Staff.

[Mainz is a fortified town in Hesse, Germany, on the left bank of the Rhine at the confluence with the Main. It is the strongest fortress in Germany.]

DEMORALIZATION IN GERMAN ARMY.

PARIS.—Advices from the front in Longwy district describe a certain amount of demoralisation in the German Army. Reservists captured by French troops described the war as absurd, adding that protests and risings have occurred in various German towns. They also complain of being badly fed.

German Atrocities.

Stories are constantly reaching Paris of German atrocities in frontier villages, such as setting fire to houses where women had taken refuge, killing of the wounded French soldiers, etc.

THE GERMAN FLEET.

To Attack Simultaneously with Army.

LAHORE, August 17.—The "Civil and Military Gazette" publishes the following special cablegram dated London 14th.—While the main German fleet is currently believed to be bottled up at home awaiting orders to attack, the British ships are ready outside. It is recognised that it would be in accordance with German principles of throwing all weight into the scale at once if an attack were delivered simultaneously on land and sea, and that a big engagement on land cannot be deterred beyond the end of the week.

The German Plan.

It is understood that the German plan contemplated the bombardment of Pont-a-Mousson on the second day of mobilisation. An ineffective bombardment took place on the 11th day. The crossing of the French frontier in force arranged for the 9th day is already five days late.

OCCUPATION OF TAVETA

By Germans

Reuter's Nairobi correspondent says—The Germans numbering a hundred have occupied Taveta.

Russia.

THE RUSSIAN FORCES.

Movement of the First Army

LAHORE, August 17—A London Telegram to the "Civil and Military Gazette" dated 14th instant says—The "Daily Mail" calculates that Russia having taken the first steps in mobilisation on 28th July, it should be ready to move the first army of one hundred and eighty thousand men in Prussia by the 17th or 18th August.

RUSSIAN FLEET IN THE BALTIC

News "Made in Germany"

The "Civil and Military Gazette" publishes the following London telegram dated 14th August.—The "Morning Post's" St. Petersburg correspondent reports that stories told of the activity of the German fleet in the

Baltic are baseless and declares that German factories or false news are now engaged in winning victories for Germany. The Russian fleet has not been attacked. The Aland Islands have not been taken. Libu has not been bombarded, and Warsaw has not been approached.

Bulgaria.

State of Siege Proclaimed.

LONDON, August 16—(6-15 P. M.)—A state of siege has been officially proclaimed in Bulgaria.

Japan.

ULTIMATUM TO GERMANY.

To Withdraw Armed Vessels in Far East.

LONDON, August 17—(3-15 A. M.)—TOKYO—Japan has sent an ultimatum to Germany saying that in order to prevent a disturbance in the Far East, as contemplated by the British Alliance, Japan advises Germany to withdraw all armed vessels from Japanese and Chinese waters or disarm them and to deliver Kiau-Chau to Japan with a view to its eventual restoration to China. Japan requires an answer by noon of August 23rd. If the advice is not accepted unconditionally Japan will take the necessary steps.

AMERICAN INTERESTS

LONDON, August 17—(12-30 P. M.)—The Japanese Ambassador has informed the United States that every American interest will be safeguarded. The United States regards Japan's promise to restore Kaio-chau to China as satisfactory.

India and the War.

(Associated Press Agency)

Madras.

A PRAYER FOR BRITISH SUCCESS.

BEZWADA, August 17—Mr. Yadavalli Butchiramasastri, all-India Pandit and Subhupati Bezwada wired to His Excellency the Governor of Madras as follows:—I always pray the Almighty with the prescribed mahamantras for success of the British Arms.

Calcutta.

THE PRIZE COURT

Orders in the Cases of Steamers Seized.

CALCUTTA, August 17—Sir Lawrence Jenkins, Chief Justice of Bengal, presided over the Prize Court which sat to-day at the High Court to deal with the monition issued by His Lordship on the two German steamers "Troisburg" and "Frankenfels" now lying in the port of Calcutta and seized by the port authorities under the orders of the Government. The Court room was crowded. Besides members of the legal profession officers of various German vessels in the port and others interested in the ships and the cargo were present. The Advocate-General first took up the case of the "Troisburg" and said he would satisfy the Court that the ship was of German nationality and was seized in Calcutta after the outbreak of war. He read extracts from the evidence of the Master and two other officers of the ship which proved both points. Then, under instructions from the Government, the Advocate-General offered an undertaking to the effect that the "Troisburg," whatever use she might be put to by the Government, should remain in the formal custody of the Marshall of the Court, and prayed for an order that this ship was liable to be detained. As regards the cargo the Advocate-General said:—"It is desired to occasion as little inconvenience to the mercantile world as is compatible with the existence of a state of war. It is desired by the Government to release all goods which form part of the cargo of this ship which belong either to British subjects or their allies or to neutrals. As to the enemy's cargo or goods consigned to the enemy's subjects or ports, I shall apply for an order that that portion of cargo may be adjudicated as liable to be detained. In conclusion the Advocate-General prayed for an order to direct the release of the goods in respect of which the Crown was satisfied that they were goods of British subjects or subjects of neutral powers. Various claimants were then heard and they put in claims.

TELEGRAMS.

Mr Langford James, on behalf of Messrs Graham and Co., said his clients had a claim for necessities and seamen's wages against the ship and that gave them a maritime lien on the ship. Counsel wanted an undertaking from the Government that in case the ship was sunk or lost they would meet his claim. The Chief Justice passed orders directing that the "Troisburg" be detained, that goods belonging to the subjects of His Britannic Majesty or to neutrals be made over to them, that as regards other goods an inventory be made by the Marshall, and that all questions as to damages or costs be reserved.

Similar orders were passed as regards the other German ship the "Frankenfels".

The Advocate-General next applied for fresh monitions on the "Troisburg" and the "Frankenfels" to show cause why they should not be adjudicated as lawfully captured and condemned as lawful prizes of war. His Lordship issued the usual monitions as prayed for.

The Advocate-General then applied for a monition on the Austrian ship "Perta," arrested last week, to show cause why she should not be liable to be adjudicated to be detained. His Lordship issued a monition.

Bombay.

Sailed Austrian Ships

BOMBAY, August 17.—Messrs Thomas Cook and Son have received a telegram from their Port Said agents saying that some of the passengers on the S. S. "Marienbad" were transferred at Port Said to the S. S. "Warwickshire," a homeward bound Bibby Line steamer. It would seem from this that all the passengers on the S. S. "Marienbad" had the option of being transferred. Before the sailing of this steamer many of the passengers had cancelled their passage owing to the political situation. Another boat of the same Company, which left before war with Austria was declared, was the "Franz Ferdinand" which left on the 4th instant for Trieste with a general cargo and a number of passengers. This steamer was seized and detained in Aden. Shippers of cargo have been referred to by the British Government regarding their goods, as the Agent's office here know nothing of the position of the seized steamer.

THE HEDJAZ

BOMBAY, August 17.—Only a few Hajjis are coming to Bombay now. The lowest fare is Rs 60. It will certainly rise when pilgrims come in large numbers after the Id. Messrs Turner Morrison's Company is inducing pilgrims through brokers to take return tickets at double the ordinary fare, but there is no success. It is strongly and definitely advised that pilgrims should postpone going this year owing to the war.

QUARANTINE RESTRICTIONS STOPPED.

BOMBAY, August 17.—A Bombay Government press note states—Quarantine restrictions in Gulf ports against arrivals from Basra have been stopped from 29th July.

Lahore.

Bazaar Prices

LAHORE, August 17.—Enquiries in Lahore bazaar this morning show that the disturbance of price occasioned by the war has disappeared and there is no indication of a combine among traders to raise prices.

Rangoon.

War Surcharge

RANGOON, August 17.—The Bibby and Henderson lines have decided to make 25 percent war surcharge on all tariff rates on all cargoes booked or not. Cargoes for America will be subject to 50 per cent surcharge.

Allahabad.

A PUBLIC MEETING

Loyalty and Help Assured.

ALLAHABAD, August 17.—A very largely attended and enthusiastic public meeting was held here this evening in the Mayo Hall under the chairmanship of the Hon'ble Dr. Sunder Lal and resolutions were adopted assuring the Government of the Loyalty of the citizens of Allahabad and their readiness to give any help during the war. The meeting was a representative one. Among those present were—Sir Henry Richards, Chief Justice, General Cowper and the principal Hindu and Mahomedan citizens.

Hon'ble Mr. Madan Mohan.

The Hon'ble Mr. Madan Mohan Malaviya, who was the principal speaker of the evening said that they met on a historic occasion and that they wished success to His Majesty's forces. The speaker said because he loved his country he was loyal to the British Crown. It was a benign dispensation of providence which had established the British rule in India. The benefits and advantages of the British rule were many and it was to their self interest that nothing untoward should happen to His Majesty's forces which, it was their earnest prayer, would come off triumphant. Mr. Malaviya said they could help by offering their services as Volunteers, by rendering pecuniary assistance to the sufferers by war. The Viceroy's appeal was announced and it was received with enthusiasm.

Sir Henry Richards.

Sir Henry Richards in the course of a short speech said that loyalty exhibited throughout the length and breadth of India had not surprised him. It was exactly what he had expected, but it had surprised their enemies. He appealed to all to be calm and asked the educated community to prevent ignorant panic and to use their influence to prevent the rise of prices. They must be prepared for set backs and reverses but they must take them calmly.

TELEGRAMS.

Other Speakers

Several other speakers followed, all of them urging loyalty and readiness to help.

IMPERIAL INDIA RELIEF FUND

A Committee to Collect Subscriptions

A Committee with the Chief Justice as President and Dr. Sundar Lal as Vice President was formed to collect subscriptions for the Imperial India Relief Fund initiated by Lord Hardinge. Over 8000 was subscribed on the spot.

Similar Meetings.

Reports of similar meetings are coming from every part of the province.

INDIAN TELEGRAMS.

A Railway Irregularity.

A Complaint

(From Our Correspondent)

RAJAHMUNDY, August 17.—The following telegram is sent to the chairman, Railway Board, Simla—"Un beg to inform your honour that our grains, more than two hundred waggons, have been lying here for despatch to south and north Empties have been only supplied for two days in the last month. Since then there is not even a single empty supplied all our goods have been damaged owing to heavy rains and having no proper shed. We are feeling the greatest difficulty and sustaining immense loss. Though we have been requesting and reminding the Agent Etc of this Railway, proper steps have not been taken. We are unable to think how long we shall have to suffer if these stocked goods are not cleared. We have to stop further business. We pray and feel extremely obliged if your honor arranges for immediate clearance of goods by taking special attention."

(Associated Press Agency)

The Parsi Religious Dispute.

Jam-e-Jamshed Defamation Case.

Statements of the Second Accused

RANGOON, August 17.—The District Magistrate resumed the hearing of the defamation case, S. Cowasjee Vs. J. B. Murzaban, proprietor and P. J. Murzaban, Editor and publisher of "Jam-e-Jamshed". The second accused in his statement to the Court said that he did not wish it to be misunderstood "Jam-e-Jamshed" now knew from what had transpired in the Court that S. Cowasjee and his wife were married by Burmese ceremony, that S. Cowasjee was perfectly respectable, that Lady Bella was the adopted daughter of the complainant and from what had transpired Bella's mother was a Parsi lady in all probability. At the time of the publication of these letters he was not aware of these facts. He was led to believe certain statements owing to their having come from men like Merwanji Cowasji and Mariman. It was not usual for newspapers to send for confirmation from the opposite side when their information was received from reliable sources. As soon as he reached Rangoon and knew that certain statements were incorrect he at once offered to express regret to the complainant through certain mutual friends for harsh expressions that might have hurt his feelings. S. Cowasjee refused to accept anything but an abject apology with full costs.

Both the Accused Charged

His worship charged both the accused with having on 18th and 20th April published in "Jam-e-Jamshed" in Bombay, amongst others, imputation that the complainant S. Cowasjee, was untruthful with the intention of getting his adopted daughter Bella into Zorastrian Community intending to harm or knowing that they would harm his reputation. They were also charged with publishing in continuation of the above, exhibits conveying inter alia imputation that the said S. Cowasjee was untruthful and immoral and unfit to associate with those who were otherwise, intending or knowing that such imputation would be likely to harm his reputation, an offence punishable under section 500 I. P. C.

Hearing of the Defence Fixed.

Both the accused pleaded not guilty. The hearing of the defence was fixed for Saturday.

Central Provinces Legislative Council.

The First Sitting

NAGOUR, August 17.—The Central Provinces Legislative Council began its sittings at 11 and all official and non-official members were present. The usual oath of allegiance being taken by all members Sir Benjamin Robertson delivered the inaugural address.

INAUGURAL ADDRESS.

Of Sir Benjamin Robertson.

After welcoming the members he explained the reason for the delay in the opening of the Council which was due to peculiar difficulty presented by the province of Berar and its representation on the Council. He was proud of being the first President of the Council of the province with which he was associated from 1890. He exhorted the members to co-operate with him in the deliberations of the Council and the youngest of them to conduct the proceedings of the Council with earnestness and dignity and with zeal of the common interest. He referred to the Viceroy's interest in this Council and to the sad death of Lady Hardinge, referring to the great war in which England is at pre-

TELEGRAMS.

sent plunged he explained the great misery which meant and the grounds of Justice on which England had to enter in the central provinces its effect on the council probably was the delay of expenditure on the new and much hoped for schemes of education and the like. "We said this was inevitable but we must subordinate our interests to the greater issue which is at stake and let us hope that the Empire may emerge stronger and better from the struggle and that its people may be brought into still closer sympathy and common citizenship." He next outlined the subjects to which the future attention of the council shall be turned and suggested that the session would be in July and August, a pleasant session and most convenient to the nominated official members. Other regular times of the meeting will be in January and March when the budget will be dealt with. He did not propose at present to enter on a discussion of the method to be adopted for dealing with Berar legislation. It would be considered later. He referred, in conclusion, to the agricultural situation in the central provinces. There was a serious failure of late rains in the northern district last year. The situation had been adequately met by the expansion of ordinary works and gratuitous relief. The latest reports from all districts gave a hope of excellence of the season. The rain had been copious and well distributed.

Sir Bepin Krishna Bose

Sir Bepin Krishna Bose, speaking on behalf of the non-official members, expressed the gratitude of the people of the Central Provinces for the constitution of a Council which came into existence to-day. He assured the loyalty of the people and non-officials whose services were at the disposal of His Majesty in the present grave crisis, on the success of Britain in which depended the happiness and prosperity of the people of this great land.

Honourable Mudholker

The Hon'ble Mudholker followed him and associated himself with Sir Bepin's sentiments on behalf of the people he represented in the Council for Berar.

LATE LADY HARDINGE

A Resolution of Regret.

A Resolution expressing regret at the death of Lady Hardinge was moved by the Hon'ble Dixit, seconded by the Hon'ble Nawa Saïmullah and carried, the members standing.

Bills Introduced

The Hon'ble Mr. Crump asked for leave to introduce Central Provinces Excise Bill and Court of Wards Amending Bill and the Hon'ble Sir Blennerhassett Central Provinces General Causes Bill. Leave was granted for all these Bills.

Adjournment of the Council.

The Council adjourned to 27th August.

MR. DADABHOY ELECTED

Non-Official Representative in the Imperial Council

NAGPUR, August 17.—In the place vacated by Mr. V. R. Pandit, the non-official members of the Central Provinces Legislative Council have elected Mr. M. B. Dadabhoi, C. I. E. as their representative in the Imperial Council by a majority of 3 votes against Mr. R. N. Mudholkar.

An Act of Clemency.

Sir James Meston has remitted as an act of clemency the unexpired portion of the sentence (viz 4 year and 3 months) passed on Babu Basan Das Bairagi of Ajudhia, who was sentenced, on the 5th May last, by the Sessions Judge of Fyzabad, to four and half years' rigorous imprisonment for complicity in the Saidwara riots.

Additional Coast Lights.

Light House at Cape Monze Completed.

BOMBAY, Aug 17.—With a view to providing additional lights on the Sind coast, the Government have announced the completion of construction of the lighthouse at Cape Monze at a cost of 1½ lakhs. The light was exhibited on 1st June 1914.

A Lightship in Progress.

Construction of a lightship for Khai mouth of the Indus is also making progress, the cost of undertaking being estimated at 2¼ lakhs.

Lesser Lights for Native Coasting Crafts.

Possibly more than one lesser lights for the special benefit of the native coasting crafts were decided to be exhibited on the same coast.

A Total Solar Eclipse.

Next Friday

SIMLA, August 16.—A total solar eclipse takes place next Friday, the totality being visible at Karachi at 7-12 P. M. The partial eclips will be visible over that part of India lying northwest of the line through Cochin, Masulpatam, Sambalpur and Patna. On this line the eclipse begins at sunset, the duration increasing as one travels northwards, the time of commencement being at Bombay about 6-24 P. M. Peshawar 6-8 P. M. Quetta 6-11 P. M., Delhi 6-13 p.m. and 6-17 P. M.

Cholera in Kashmere.

Cholera in the Kashmere State.

LAHORE, August 15.—An Official Communique from the Kashmere State says that 39 cases of cholera and 21 deaths have occurred in Srinagar and its suburbs from the 17th June to 10th July. Of these three cases were amongst Europeans one of which proved fatal.

బరోపా మహా సంగ్రామము

రుష్యావారు, ప్రషియాతూర్పుభాగమును చుట్టుకొనుట.

ఆస్ట్రీయావారి అనుజయములు.

ఇంగ్లాండు.

రెడ్మండుగారి ప్రసంగము.

విజ్ఞప్తి స్వచ్ఛందపైనుటల తయారుజేయుట
మేరిట్స్ లో ప్రసంగించును రెడ్మండుగారిట్లు చెప్పిరి.
విరోధులెవ్వరను విద్వాండును తాకుండు తాము సంగ్రహింతు
మని విద్వాండులలోని స్వచ్ఛంద పైనుటల తెలియజేసియున్నారు.
విరోధ స్వచ్ఛందపైనుటలకు యుద్ధసాధనములనిచ్చి కవాతు
సేపి ఆయత్తుచేయ దొరతనమువారు సిద్ధముగనున్నారు.

ఫ్రాన్సు, ఇంగ్లాండు, రషియాలు యుద్ధమునకుదిగుట.

తైముస్ పత్రిక మిలిటరీ విలేజుకుని అభిప్రాయము.

లాహోరు ఆగస్టు 17:— లాహోరులో ప్రచురింప
బడుసివిల్ అండుమిలిటరీ గజెట్ పత్రికకు 14 వ తారీఖున
లండనునుండి ఈక్రింది తంతివార్త పంపబడినది:— ఫ్రాన్సు,
ఇంగ్లాండు, రషియా దేశములు తమంతట తాము త్వరపడి
యుద్ధమునకు పోరాడు. జర్మనీవారు ఇతర కోటలతోలికి పోక
పూర్వము ఇంకను కొన్ని మారులు లీజులోబడి పోవునట్లు
చూడవలయును. ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్సు, రషియా దేశములు
జర్మనీవారిపై ఇప్పుడువడరాదు. మనకు కావలసినంత వ్యవధి
గలదు. రషియా కూడ మనకు స్నేహముగానే యున్నందున,
రషియనులు వెతుకనుండి వచ్చివీరదపడుతురను భయమునకు
లేదు. అని లండను తైముస్ పత్రికయొక్క మిలిటరీ విలేజుకుడు
సలహా నిచ్చుచున్నాడు.

ఆహారపదార్థములు.

ఇంగ్లాండుకు ఆహారపదార్థములను తెచ్చుచున్న స్టీమరు
లు హిల్ రేవు చేరవని, వీనిలో కొన్ని స్టీమరులు డెన్మార్కు
నుండియు, కొన్ని ఆట్లాంటిక్ సముద్రమార్గమున ఇంగ్లాండు
ఛానెలు, ఉత్తరసముద్రములద్వారా వచ్చుచున్నవి.

జర్మనీ.

జర్మనీచక్రవర్తిగారు మెయింజకు బోవుట.

లండను ఆగస్టు 17:— బెరక్ నుండి యిట్లు తంతివచ్చి
నది. నేడు ఉదయము 4-30 గంటలకు బెర్లినులో నియ్యబడిన
తంతివార్త మూలమున జర్మనీచక్రవర్తిగారు హెడ్ క్వార్టర్స్
కు ఉద్యోగస్థులు ౧౭ నిమిషములకు పోవ బయలుదేరి
రని తెలియుచున్నది.

జర్మనీవారి రక్షణములు.

జనులయసంతుష్టి

పార్లమెంటు ఆగస్టు 17:— సరిహద్దులందున్న లాంగ్వి
జిల్లానుండి యిట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. జర్మనీవారి పైనుటల
క్షయము కొంతవరకు తగ్గినది. ఈయుద్ధ మసందర్భమనియు
జర్మనీదేశమునందనేక పట్టణములందు యుద్ధముచేయగూడ
దని జనులు తిరుగబడినయిన ఖైదీలుగపట్టుకొనబడిన రిజర్వి
ట్టులు చెల్లిపచున్నారు. వారికి కడుపునొవ తిండిలేదనియు
చెప్పిరి.

జర్మనీవారిదుర్మార్గములు.

శ్రీలుదాగుకొనిన యిండ్లకు నిపు యుట్టించుట, గాయ
ములుతినన ప్రాంచిపైనుటల జంపుట లోనగుదుర్మార్గులనేక
ములు జర్మనీవారు గావించుచున్నారని సరిహద్దు దేశముల
నుండి తెలియుచున్నది.

టవేటాను జర్మనీవారి రాక్రమించుకొనుట.

నైరోబీలోని రూటరు విలేజుకుడిట్లు తెలుపుచున్నాడు.
100 మంది జర్మనీవారు టవేటాను స్వాధీనము చేసికొనిరి.

జర్మనీవారి యుద్ధనావలు.

లాహోరు ఆగస్టు:— ఈక్రింది తంతివార్త 15 వ తారీ
ఖున లాహోరులోని సివిల్ అండు మిలిటరీ గజెట్ పత్రికకు
అండనునుండి వచ్చినది:— తమ యుద్ధనావలకు శత్రునావలపై

పడమని జర్మనీవారు ఇంకను అనుజ్ఞ ఇయ్యనందున వారి నావలు
ఇప్పటివరకు స్వదేశములోనే యున్నవని అందరును నమ్ముచు
న్నారు. ఇదియిట్లుండగా బ్రిటీషు యుద్ధనావలు ఎప్పుడు జర్మ
నీనావలు బయటికివచ్చునా? ఎప్పుడు మీదపడుదుమా? యని
ఉత్తరసముద్రములో సిద్ధముగ కనిపెట్టుకొనియున్నవి. భూమి
మీదను, సముద్రముమీదను, శత్రుసేనలనుచ్చి పైబడినప్పుడు
తమకున్న సేనసంతకు, యుద్ధనావలనన్నింటిని, ఒక్కమాటు
యుద్ధమునకు పంపుటలవాటు జర్మనీవారికి కలదు. ఈకార
ణమువలననే తమ యుద్ధనావలను ఇంకను బయటికి పంపలేదని
కూడ అనుకొనుచున్నారు. భూమిపై జరుగు నెద్దయుద్ధమును
8 రోజులకు మించుటలుపుటకు వీలులేదు.

జర్మనీవారి ఎత్తులు

మొట్టమొదట జర్మను సేనలు యుద్ధమునకు సిద్ధమైన
మరువాడే, ఫ్రాన్సు, జర్మనీ సరిహద్దులలోనున్న పాంట్-ఎ-
మాసన్ ఆకు ప్రాంచిపట్టణమును ముట్టడించవలయునని ప్రయ
త్నించిరి కాని వారు అనుకొనినట్లు మరువాడు ఆపట్టణముపై
ఫిరంగులను కాల్చి ముట్టడించలేదు. కాని యుద్ధసన్నాహము
జరిగిన 11 వ నాడు పాంట్-ఎ- మా స ను పై ఫిరంగులను
కాల్చి ముట్టడించిరి కాని లాభములేక పోయినది. యుద్ధమునకు
సిద్ధపడినతరువాత 5 వ నాడు సరిహద్దులనుదాటి ప్రాంచిదేశ
ములో ప్రవేశింపవలయునని ఏర్పాటుచేసికొనిరి. నెట్టుకొన్న
గడువుదాటి నేటికి 5 రోజులైనను ఇంతవరకు అనుకొనినట్లు
చేయజాలక పోయిరి.

జర్మనువిమానమును ధ్వంసముజేయుట.

ప్రాంచి జర్మనుదేశముల సరిహద్దులలోనున్న నాన్-సీ
పట్టణముపై ప్రాంచివైమానికు డొక్టరు తన విమానమునుండి
రెండు బాంబులనువేసి, జర్మనీవారి జెప్పిన విమానమును ధ్వంస
ము చేసెను. ఈ విషయమును వర్ణించుచు ఒక సోల్దరు లండను
తైముస్ పత్రికకు జాబును వ్రాసెను.

ఫ్రాన్సు.

ప్రాంచివారు స్ట్రాస్ బుర్గువైపు వెళ్లుట.

లండను ఆగస్టు 17:— ఆల్సేసు లొరైన్ సరిహద్దు
లందంతటను ప్రాంచి వైశ్యములు ముందుకు నడచుచున్నవి.
స్ట్రాస్ బుర్గు వైపున మిక్కిలి చురుకుగ ముందుకు వెళ్ళు
చున్నారు. పెద్ద పెద్ద ఫిరంగుల నేకములు వారిస్వాధీనమయ్యెను.
ఇంతేగాక పైనుటల కొరకు తెచ్చుచున్న సామగ్రియు మోటారు
బండ్లును గూడ వారికి జక్కినవి. డి నాంటుపద్ద శత్రువుల
నోడించిన పిదప మ్యూన్ నదికి కుడిచేవిగట్టుచున్న జర్మనీవారి
వైశ్యమును ప్రాంచివారిగోడించిరి.

ప్రాంచి నావికాదళము.

ఆస్ట్రీయా యుద్ధపుటోడలు తేలండవేసెను.

లండను ఆగస్టు 17:— వార్తాప్రకటనపు కచ్చేరివారిట్లు
తెలియజేయు చున్నారు:— ఆడ్రియాటిక్ సముద్రమునందు
ప్రాంచివారి నావికాదళము కటాలోవరకు ఆస్ట్రీయావారి
యుద్ధపుటోడలుతేలండ వేసెను. ఆసోఫ్ బర్క్ యుద్ధపుటోడ
మోస్తరుగనుండు ఆస్ట్రీయావారి యుద్ధపుటోడ నొక
దానిని ముంచివేసెను.

ప్రాంచి యుద్ధనావలు.

ఆస్ట్రీయా యుద్ధనావలను ముంచుట.

లండను ఆగస్టు 17:— సర్వీయాదొరతనమునా రీక్రింది
వార్తను ప్రకటించిరి:— 10 వ ఉదయము బుడువానద్ద ప్రాంచి
నావికాదళము, ఆస్ట్రీయా నావికాదళముపై బడి ఆస్ట్రీయా
వారి నావలను రెంటిని ముంచివేసినది. ప్రాంచివారు ఆస్ట్రీయా
నావకు ఒకదానికి నిప్పుముట్టించిరి. ఆస్ట్రీయావారి నాలుగవ
నావ ఉత్తరముగా పడి పారిపోయినది. ఈ నావికాదళముల
పోరు ఒక గంటకువైగా జరిగినది.

రుష్యా.

రుష్యావారు ఆస్ట్రీయాను ప్రవేశించుట.

జర్మనీవారు రిజర్వులను బంపుట.
బ్రిగ్ స్ట్రీక్ అనునదినుల వైభాగములను దాటి రుష్యా
వారు ఆస్ట్రీయాలో ప్రవేశించిరి. ధారెక్, గ్రాంజెంజి అను
వానిని రుష్యావారు తాకిరి ఈసరిహద్దులం దిదివరలో నున్న
జర్మనీవారి 5 పటాలముల వారికిని సాయముజేయుటకు రిజర్వు
వైనివలను జర్మనీవారు తొందరగ బంపుచున్నారు.

రషియా సేనలు.

మొదట యుద్ధమునకు పోవలయును.
లాహోరు ఆగస్టు 17:— సివిల్ అండు మిలిటరీ గజెట్
టుకు లండనునుండి 14 వ తారీఖున ఈక్రింది తంతివార్త వచ్చి
నది:— జూలై 28 వ తారీఖున అందరికన్న ముందరగా రషియా
వారు సేనలను సిద్ధపరచిరి. కాబట్టి ఈనెల 17, 18 తారీఖుల
నాటికి రషియావారు లక్ష 80 వేలపైనుటలు గల తమ మొదటి
వైశ్యమును శత్రువులపై నడుపవలయును. అని లండనులోని
డెయిలీ మెయిల్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రషియను నావికాదళము.

సివిల్ అండు మిలిటరీ గజెట్ కు లండనునుండి ఈక్రింది
తంతివార్త వచ్చినది:— జర్మను యుద్ధనావలు బాల్టిక్
సముద్రములోనికి వచ్చినమాట అబద్ధము. జర్మనీవారిలో కొం
దరు, అబద్ధానికైనను జర్మనీ జయముగాంచినదను వార్తలను
పుట్టించవలయునని ప్రయత్నించుచున్నారు. రషియను నావి
కాదళముపై జర్మను నావికాదళము పడినమాట అబద్ధము.
జర్మనీవారు ఆలెండుదీవులను పట్టుకొనినమాట ఉద్దీది. బాల్
టిక్ సముద్రతీరములోనున్న, “లిబూ” పట్టణముపై జర్మనులు
ఫిరంగులు కాల్చలేదు. జర్మనుపైనుటలు రషియా జర్మనీదేశ
ముల సరిహద్దులలో రషియా దేశములో నున్న వార్ సాపట్ట
ణముయొక్క సమాపమునకైను రాలేదు.

ఆస్ట్రీయా

ప్రాంచి నావికాదళమునకును ఆస్ట్రీయా

నావికాదళమునకును పోరాటము.

ఆస్ట్రీయావారియోడలు ముగిసిపోయెను.

లండను ఆగస్టు 17:— సర్వీయాలో నిట్లు ప్రకటింప
బడినది. ఆస్ట్రీయావారి నావికాదళమునకు ప్రాంచివారి నావి
కాదళమునకును నిన్నటి యుద్ధమునను బుడువానద్ద పోరా
టము జరిగినది. ఆస్ట్రీయావారి యుద్ధపుటోడలు రెండుమరిగి
పోయెను. మరొకటి తగలపెట్టుచేసెను. నావది యుత్తర
మునకు పారిపోయెను. పోరాట మొకగంటకును జరిగెను.

జపాను.

జపానువారి సమర్థత్యము.

అమెరికావారు తృప్తికొంచుట.

అమెరికావారి కెట్టికత్తమును కలుగనిమనుని జపాను
వారి రాయబారి యుపై పైడివేట్లు వారికి తెలియబరచెను.
తెయిమాను జర్మనీవారినుండి వచ్చుకొని చీనాదేశమునకిచ్చుట
అమెరికావారికి తృప్తికరముగ నున్నది.

సర్వీయా.

ష గొట్టు యుద్ధము.

సర్వీయావారికి జయము.

షవాట్టుపద్ద గొప్పయుద్ధము జరుగుచున్నది. సర్వీయా
వారు జయమందిన వదంతిగలరుకాని దొరతనమువారేమయు
ప్రకటించి యుండలేదు.

హిందూ దేశము.

దక్షిణహిందూస్థానము.

ఒక పండితుని రాజభక్తి.

బెజవాడ ఆగస్టు 17:— ప్రస్తుతము బెజవాడలోనున్న,
క్రిష్ణాజిల్లా మొక్కపాటి కాపురస్థులకు ఎవరెల్లి గుచ్చిరామ
కాశ్రీగా రీక్రింది తంతివార్తను మదరాసు గవర్నరుగారికి
బంపిరి:— ఈ యుద్ధములో బ్రిటీషువారికి బృత్రిక. వెల ను
గలండులకు మహాసంతోషముతో భగవంత్ స్తోత్రములు
చున్నారు. హల్లి (జిల్లా బల్సారి)

బొంబాయి.

క్వార్టర్లను నిబంధనలు రద్దు చేయబడుట.

బొంబాయి దొంగతనము వారికి ప్రకటించిరి:—బునా నుండి వెర్రియా సింధుశాలానికి కచ్చి యోడలగుచ్చిన నిబంధనలు జూలై నెల 18 తేదీ లగాయిను రద్దు చేయబడిన.

హాసేయోద్రావరులు.

ఈయేటిక మానవలసింది.

బొంబాయి ఆగస్టు 17:— ప్రస్తుతమునందు హాసేకి పోవువారు ఒకహోటానికి వచ్చుచున్నారు. వీరికి ఆఖరురేటు 60. ఇట్లే పండుగ తరువాతి యాత్రాపరుల నేరాలు తీరుతున్నాయి. అప్పుడు తేవులవచ్చును. టర్నరుమార్కెట్ కంపెనీవారు ఏజంట్ల ద్వారా యాత్రాపరులచే రాకపోకల కొక్కసారే టికెట్లుల గొనిపంపి ప్రయత్నించిరిగాని వారిప్రయత్నములు కొనసాగలేదు. రాకపోకలకు మామూలుకు చెందురేట్లు నివ్వవలెను. యుద్ధము జరుగుచుండటవలన ఈయేటికి మక్కాకుపోవుట మానవలసినదని యాత్రాపరులు హెచ్చరింపబడిరి.

ధామనకుక్క కంపెనీవారెంద

ఏడెనువద్ద ఆపివేయబడుట.

బొంబాయి ఆగస్టు 17:— పోవునెడ్డెనందలి వారి ఏజంట్లు ధామనకుక్క కంపెనీవారికిట్లు తెలియబరచిరి. మేరి యందూరు స్టీమరులోని ప్రయాణికులలో గొందరు ఇంగ్లండుకు బోవుదున్న డిప్టీకంపెనీవారి వార్షికైరను స్టీమరులోనికి మార్చబడిరి. మేరియంబాదలోని ప్రయాణికులందరికిని యిష్టమైపోవారు వార్షికైరను రెండేకైరనునని తెలుపబడినట్లు దీనివలన తెలియుచున్నది. రాజ్యాంగావళనుబట్టి ఓడ బయలు పోక పూర్వమే ప్రయాణికులు గొందరు ప్రయాణమును మానిరి. ఆఫ్రియావారివారి యుద్ధము ప్రకటించబడుటకు పూర్వము ఈరెండు తేదీని ప్రాత్యుత్తేర నాండు అను మాయోడ ప్రయాణమైపోయినది. దీనిని ఏడెనువద్ద పట్టుకొన్నారు. దీనియందెగు మతిచేయబడిన సరకులగుచ్చి బ్రిటిషు దొరతనము వారు వర్తకులనడిగిరి. ఈ పట్టుకొనబడిన యోడగుచ్చి యెట్లు విచారించుకో యిక్కడనున్న యేజంట్ల కేమియు తెలియదు.

సింధుతీరమున దీపాలయ నిర్మాణము.

బొంబాయి ఆగస్టు 17:— కేపుమెంజేయెద్ద దొరతనము వారు మరొకొన్ని దీపాలయములను నిర్మించు తలంపుతో 14 లక్షలు వ్యయముచేసి ఓడలకు దారికనుపడుటకై దీపాలయము నిర్మించినది. కొత్తగ కట్టించుచున్నారు. ఇప్పుడిది తయారయినదని తెలియజేసిరి. 1914వ సం॥ ము జూలయి మొదటితేదీని దీనిని వెలిగించి ప్రదర్శించిరి. సింధునది ముఖద్వారము యొద్ద దీపాలయ మొకటి తయారగుచున్నది. దీనికి 2½ లక్షలు పట్టు నో అంచనా వేయబడినది. సముద్రప్రాంతముల తిరుగు పడవలు మున్నగువాని యుపయోగాకై మరెయ్యక చిన్నదీపాలయమును నిర్మించుటకై నిశ్చయింప బడినది.

నలయు కరాష్ట్రము.

సర్. జె. మెన్సుగారి బేదార్శబుద్ధి

దామనకంఠదాసు గారి కు కొట్టివేయుట.

అలహాబాదు ఆగస్టు 7:— కడచిర మేనెల ౮ తేదీని ఫిఖాదాదు పెద్దన్నబట్టెగారు అయోధ్యలోని భాబువనంఠ దాసు వైరాగి అనువానికి 4 సం॥ కముల శిష్యాముల వరకు శిక్షవిధించిరి. ఇది గాక వైద్యారాలో నల్లరుల కలిగించి నందులకు సం॥ 4½ ల వరకు కఠినశిక్షను విధించియుండిరి. ఈ షిక్షలలో నిరీకరకు అనుభవించినది చాలవని సర్జేమున్ మెన్సుగారు దయాపూర్వకముగ మిలిచి శిక్షను కొట్టివేసిరి.

పంజాబ్.

అహోరక్షదార్శముల ధరలు తగ్గుట.

అహోరక్ష ఆగస్టు 17:— విరోహాలో యుద్ధము పొసగి surprised to be calm to prevent influence to prepared for set them calmly నయమున ఒకారులో కనుకొనగా తేలివడి.

బంగళాము.

కలకత్తాలోని ప్రైజుకోర్టు.

శిఫ్ జస్టిసుగారి విచారణ.

కలకత్తా ఆగస్టు 17:— కలకత్తా ప్రైజుకోర్టు శిఫ్ జస్టిసుగారైన సర్ లారెన్సు కలకత్తాలోని ప్రైజుకోర్టు నధిస్థించిరి. దొరతనమువారి యుద్ధపుప్రకారము ఒట్టుకొనబడిన బ్రాహ్మపుత్ర, ఫ్రాంకెట్ కెల్లు అను జర్మనీవారి యోడల విషయమై విచారణవలసియుండెను. కొర్టుగది క్రిక్కిరిసియుండెను. న్యాయవాదులేగాక కేపుసానుండ్ల జర్మనీయోడల యధికారులును యితరులునుగూడ వచ్చియుండిరి. మొదట బ్రాహ్మపుత్ర విషయమును ఆడ్యోకేటు జనరలుగా రెత్తుకొనిరి. ఈ యోడ జర్మనీవారిదనియు, యుద్ధము పొసగినతరువాత కలకత్తాలో పట్టుకొనబడినదనియు బహుజాతుచేతుననివారు చెప్పిరి. ఓడయొక్క మాస్తరు, మరియు యుద్ధ యంత్రాగియుల సాక్ష్యములలోని కొన్ని భాగములవలన నీరెండువిషయములను నిర్ధారణచేసిరి. బ్రాహ్మపుత్ర యోడ దొరతనమువారిచే యుపయోగింపబడినను కొర్టువారి యధికారమునందుండునని వారు చెప్పుచు యోడను నిలుపుట కుత్తరువును వేడిరి. ఓడయందున్న సరకును గూర్చి ఆడ్యోకేటు జనరల్ గార్డులు చెప్పిరి:— యుద్ధముచే గలుగు యిబ్బందులు తెలిసినవియే. అంతకుంటే నెక్కువ యిబ్బందులు వర్తకులకు గలుగకుండ జేయు ప్రయత్నింతురు. బ్రిటిషు పాలితులకుగాని, వారి విహితులకుగాని, తటస్థ దేశీయులకుగాని జెందు సరకులిప్పుడే యిచ్చివేయబడును. విరోధులకుగాని, విరోధుల రెవుస్థానములనుగాని, జేరునట్టి సరకుల నిలుపుటకు ప్రత్యేకముగ దరఖాస్తు చేసెదను.

కడపట ఆడ్యోకేటు జనరలుగారు బ్రిటిషు పాలితులకుగాని తటస్థ దేశీయులకుగాని చెందునట్టి సరకునంతను విడుదలచేయు నట్లుత్తరువును వేడిరి. సరుకుల కొరకనేరాలు దరఖాస్తుజేసిరి.

అలహాబాదు

అలహాబాదు పౌరులసభ.

అలహాబాదు ఆగస్టు 17:— మానసియులగు డాక్టరు సుందరలాలుగారి యాధిపత్యము క్రింద మేయో మందిరమున నిన్న సాయంత్రము అలహాబాదు పౌరులసభ జరిగినది. ఆ సేతులు సభ నలంకరించిరి. అలహాబాదుపౌరుల రాజభక్తిని గురించియు, యుద్ధములో తాముసహాయము చేయుటకునిధి ముగనుండుటను గురించియు, తీర్మానింపబడినది. సభకన్ని బాతులవారును విచ్చేసిరి. ముఖ్యన్యాయాధిపతి సర్ హెనరీ రిచర్డుసు, జనరలు కొజుగార్డుసు, హిందూ మహమ్మదీయ ప్రముఖులును వచ్చియుండిరి.

మదన మోహన మాలవ్యా.

ముఖ్యోపన్యాసకులగు మానసియులగు మదనమోహన మాలవ్యా గాంట్లు తమయుపన్యాసములో సెలవిచ్చిరి:— మన మందరముక ముఖ్యసభయములో నిక్కడ సమావేశమయితిమి. యుద్ధములో ఆంగ్లేయులకు జయము గలుగుగాకయని మనము ప్రార్థించుచున్నాము. నేను మాతృభూమిని ప్రేమించుచున్నాను. ఇందువలన ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునందు రాజభక్తి కలదు. దైవ కృప వలన మన దేశములో నాంగ్లేయ రాజ్యము స్థాపింప బడినది. ఈ పరిపాలన వలన మన కన్నియో లాభములును, ఉపకారమును కలుగుచున్నవి. మనలాభముకొరకే ఆంగ్లేయ సేనల కేకపుము సంప్రాప్తించుకూడదనియు, విజయులయి రావలసినదనియు ప్రార్థించుచున్నాము. మనము వాలింటీరులకై చేరి యుద్ధములో డెబ్బలు తగిలినవారికి కావలసిన సహాయముచేయగలము.

రాజ ప్రతినిధిగారు పఠిన విజ్ఞానము గురించి తెలియజేసినప్పుడు సభ్యులు తమ సంతోషమును ప్రకటించిరి.

సర్ హెనరీ రిచర్డుసు.

మీరు కొంచెము కాలముపర్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి:— అనేకు హిమాచల పర్యంతము భారతీయులు కనుపరచిన రాజభక్తికి నేనాశ్చర్యము పొందలేదు. ఇదియంతయు నేననుకొనిన విధముగ నేయున్నది. దీనివలన మన విరోధుల కాశ్చర్యము కలుగును. మీరందరు భాంతముగ నుండుటకై కొరుచున్నాను. కొంద రక్షానముచే లేచిపోని అలజడిపడుదురు. ఇట్టిది జరుగకుండ విద్యాధికులు చేయవలెను. ధరలు వృద్ధికాకుండ తమ పలుకుబడిని వినియోగించవలెను. కష్టనష్టములను భాంతభావముతో శిరసావహించవలెను.

ఇతర విషయములు.

తరువాత చాలమంది యుపన్యసించుచు భారతీయుల రాజభక్తిని గనుపరచి సహాయముచేయుటకు, సిద్ధముగ నుండుటకై కోరిరి.

సార్వభౌమికనిధి.

హార్డింజీప్రభువుగారివలన సెలకొనిబడిన సార్వభౌమిక నిధికి చందాలు వసూలుచేయుట కొకసంఘ మేర్పాటుచేయబడినది. దీనికి ముఖ్యన్యాయాధిపతులు ఆధ్యక్షులుగను, డాక్టరు సుందరలాలుగా రుపాధ్యక్షులుగను నున్నారు. ఆ తత్తుణమే 8 వేలరూపాయలు చందా వేయబడినవి. రాజధానిలో నిట్టిసభ లనేకము జరుగుచున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

నాగపురము

మధ్య పరగణాలు.

శాసన నిర్మాణసభ.

నాగపూరు ఆగస్టు 17:— మధ్యపరగణాల శాసన నిర్మాణసభ నేడు 11 గంటలవేళ ప్రారంభమైనది. అధికారా అసభికారసభ్యులందరును వచ్చిరి. సభ్యులందరును ప్రమాణము చేసిరి. పిమ్మట లెఫ్టెనెంటు గవర్నరు సర్ బెంజిమో రాబర్టుసన్ గారు సభికులకు స్వాగత మొసగి ఇట్లు చెప్పిరి. ఈ సభ ఇదివరకే కూడ వలసియుండెను. వీరారు రాష్ట్రమువారు కొన్ని చిక్కులు పెట్టుటవలనను ఇతర కారణముల వలన నను కూడుటకు వీలు లేకపోయినది. నేను ఈరాష్ట్రములో 1890 సం॥ నుండి యుంటిని. ఈ రాష్ట్రములో నాతనముగ స్థాపింపబడిన ఈశాసనసభకు మొదటి ప్రెసిడెంటుగ నుండు భాగ్యము కలుగుట నాకుపరమాశంకము. ఈ కాన్సిలు చర్చల లన్నిటిలోను మీరందరు నాకు సహాయము చేయుచుండవలయును. ఈసభలో సభ్యులకు నున్న యుపకలు మంచి శ్రద్ధగాను, గౌరవముగాను, కాన్సిలు వ్యవహారములను పట్టుదలతో జరుపవలయును. ఈకాన్సిలు మీద వైస్రాయిగారికి మంచి ప్రేమగలదు. రాబర్టుసన్ గారు హార్డింజీ ప్రభ్యుమరణమును గూర్చి కొంచెము ముచ్చటించి, ప్రస్తుతము యూరోపులో జరుగుచున్న మహాసంగ్రామమును గూర్చియు, చెప్పి ఇట్లనిరి:— ఈ యుద్ధము వలన ప్రపంచములో మహాదుఃఖముకలుగును. యుద్ధములో ఇంగ్లండు న్యాయమగు కారణములవలన ప్రవేశించినది. ఈరాష్ట్రములో విద్యా వ్యాపనము, ఇతరపనులకును కొంతదబ్బు ఖర్చుపెట్టవలసితిమి. కాని, యుద్ధమువలన ఇప్పటిలో ఆధనమును విద్యావ్యాపనకు వెచ్చించుటకు వీలులేదు. మనరాష్ట్రములో విద్యను వ్యాపింపజేయుటకు ఇండియాదొరతనమువారు డబ్బును ఇచ్చివీరవలయుననికోరితిమి. కాని ఇంతకన్న అవసరమగుఖర్చువచ్చినది. కాబట్టి మనము కొంతకాలమువరకు ఆగియుండవచ్చును. ఈ మహాసంగ్రామము వలన ఇంగ్లండుకు, రెండింటిలు బలముకలిగి, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోని ప్రజలలో అన్యోన్యాయ రాగము ప్రబలి, సామ్రాజ్యమునందలి వివిధదేశప్రజలకు, మనమందరమును బ్రిటిషుపౌరుల మేయనుభావము కలుగవలయునని కోరుచున్నాము.

ఈసభవారు ముందు చేయవలసిన కార్య విధానమును గూర్చి రాబర్టుసన్ గారిట్లు చెప్పిరి:— ఈసభ ఏదేట జూలై ఆగస్టు నెలలో కూడును. ఈరెండునెలలు మంచి ఆనందముగ నుండును. దొరతనము వారి చే నిర్మాణింపబడిన అధికార సభ్యులు వచ్చుటకు జూలై ఆగస్టు నెలలసభ మంచి అనుకూలముగనున్నది. జనవరి మార్చి నెలలలోకూడ సభకూడును. కాని అప్పుడు బడ్జెటుచర్చ జరుగును. వీరారురాష్ట్రమునకు సంబంధించిన శాసననిర్మాణమునుగూర్చి ఇప్పుడు నేను చర్చింపదలచలేదు. ఈ విషయమై నెమ్మది మీద ఆలోచింపవచ్చును. ఈ రాష్ట్రమునందలి ఉత్తర జిల్లాలలో నిరుడు వర్షములు బొత్తిగ లేవనిచెప్పవచ్చును. ఈ ఏడు వర్షములు అన్ని జిల్లాలలోను కురిసినవి తెలిసి, మెరులు చక్కగ పండునని సంతోషముకలిగినది.

సర్ బిషిప్ క్రూ గారు.

అధికార సభ్యులపక్షమున బోసు గారిట్లు చెప్పిరి:— నేడు ప్రారంభమైన శాసన సభ మధ్యపరగణాల దొరతనము వారు ఏర్పరచినందుకు మేమందరము కృతజ్ఞులము. ప్రస్తుతము విరోహకల్లోలము నందున ఈసభలోని అసభికారసభ్యులును, ఈపరగణాలలోని ప్రజలను సామ్రాజ్యమునకు సహాయముచేయుటకు సిద్ధముగ నున్నారు.

మధూల్ కరు గారు.

వీరారుప్రజలపక్షమున మధూల్ కరు గారుకూడ బోసు, గారు చెప్పినమాటలనే చెప్పిరి.

హాస్తింజీ ప్రభృతరణము.

హాస్తింజీ ప్రభృతరణమునకు ఈసభనారు చింతించుచు తమ సానుభూతిని వెల్లడిచిరి.

మత్తుపనాథులకు సంబంధించిన బిల్లును, కోర్టు ఆఫ్ వార్డుసు సవరణబిల్లును, ఆనందజీ కంపుగారు సభలో ప్రవేశపెట్టిన వలయునని కోరిరి. ఆనందజీ బ్లనర్ హాల్ గారు జెనరలు కాబెన్ బిల్లును ప్రవేశపెట్టినారు. బిల్లులన్నీటిని ప్రవేశపెట్టుటకు అనుజ్ఞ ఇయ్యబడినది. సభను ఆగష్టు 27 వ తారీఖు వరకు ఆపియుంచెరి.

దాదాభాయిగారు.

మధ్యపరగణాల అసభికాసభ్యులు యం. బి. దాదాభాయి. పి. వి. ఇ. గారిని వైస్రాయి కాసన సభకు తమపక్షమున ఎలెక్టుచేసిరి.

బర్రా.

జె.మే. జమషదు మాననప్రకృతు.

రంగూన్ ఆగష్టు 17.—జె.మే. జమషదు పత్రికా సంపాదకులను ప్రచురకులనుగ పి. జె. మార్షవాను గారిమీద ను, పత్రికాధిపతులగు జె. బి. మార్షవాను గారిమీదను ఎస్. కాస్టిగారు తీసికొనివచ్చిన మాననప్రకృతు, దావా నేడుతిరిగి విచారించబడుచున్నది. పి. జె. మార్షవాను గారిట్లు తమ వాక్కులములో తెలియజేసిరి:—నేను చెప్పిన సంగతులను అపార్థము చేసికొన కుండుటకై కోరుచున్నాను. కాస్టిగారు బర్రాదేశ పుటాచారము ప్రకారము వివాహము చేసికొనినట్లును, చాల మర్యాదస్థులనియు, బెల్లా ఫిర్యాది దత్తపుత్రుక యనియు, అన్నివిధములచేతను బెల్లాతల్లి పార్శ్వవత్సకురాలనియు, కోర్టు విచారణలో జె.మే. జమషదు పత్రికానిర్వహకులకు తెలిసినది. భూయ త్రైములను ప్రకటించినప్పటినుండగునూ నాకు తెలియవు. మెర్వాంజీ కాస్టి నారిమనువంటివారు తెలియజేయుట వలన కొన్నిసంగతులను నమ్మవలసి వచ్చినది. నమ్మకమయిన వారి యొద్దనుండి సంగతి సందర్భములు తెలియవచ్చినప్పుడు వీనిని రెండవ పక్షమువారు ధ్రువపరుచు నిమిత్తము పత్రికా నిర్వాహకులు తెలియజేసి కనుగొను ఆచారములేదు. నేను రంగూనుకు వచ్చినతోడనే వీరిలో కొన్నిసంగతులు సరిగలేదని తెలిసికొని కఠినముగ వ్రాసి మనస్సునొచ్చునట్లు చేసినందునకై విచారించుచు కొందరు నమ్మకమయిన వారి ద్వారా ఫిర్యాదికి తెలియ జేసితిని. పూర్తిగ ఖర్చు లిచ్చి క్షమాపణ కోరుకొనిన గాని మరి యెందుకును కాస్టి గారింపఁకొనలేదు. తన దత్తపుత్రుకయగు బెల్లాను జొరొప్రియను మతములోనికి చేర్చుకొనుట కుద్దేశించినందున కాస్టి గారు అసభ్యవాదియని దూషించి మాన నప్రకృతు కలిగించు తలంపుతో పత్రికలో ప్రకటించినందున ముద్దాయి లిద్దరు మీద వి. పి. పి. 500 కేసు ప్రకారము నేరము మోపబడినది. ముద్దాయి లిద్దరు తాము దోషులము కామని తెలియజేసిరి. ముద్దాయిపక్షము విచారణజరుగుటకై శనివారమునాటికి కేసు వాయిదా వేయబడినది.

ఒక కేవులు హెచ్చింపబడెను.

రంగూన్ ఆగష్టు 17:—ఇదివరలో నములలో నున్న కేవులేలు 100 కి 25 వంతున హెచ్చించుటకు బిచ్చికంపెనీ వారును హెండర్సునకంపెనీవారును తీర్మానించిరి. ఈ హెచ్చుకేవులు యిదివరలో ఒడలోనికి జేర్చిన సభకునకుగూడ వర్తించును. అమెరికాకు కేవు 100 కి 50 వంతున హెచ్చింపబడినది.

శ్రీమతి సరస్వతీబాయి హరికథలు.

ఒక ఆంధ్రుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—
కొన్ని సంవత్సరములక్రిందట నాన్నహితు లొకరు చెన్నపురిలో నొక బ్రాహ్మణశ్రీ హరికథలు చెప్పుచుండిన దని వచ్చి చెప్పి. బ్రాహ్మణశ్రీ యేమి! హరికథలేమి! అని మేమందఱము మిక్కిలి యాశ్చర్యము పొందితిమి. ఈసంగతి విని నాలుగైదుసంవత్సరము లగును. అప్పటినుండియు నీమెను జూచు కుతూహలము హెచ్చుచునే యుండెను. ఇట్లుండ నిరుపదిదినముల క్రిందట మైలాపరము సంగీత సభకు బోతిని. సభయంతయు శ్రీపురుషులతో గ్రక్కిరిసి యుండెను. వీరి కెదురుగ నొకశ్రీ నిలువబడియుండెను. ఆమెకు సుమారు ఇరువది యేడు సంవత్సరము లుండును. అయిదవగుల పొడవుండ వచ్చును. చామన చాయరంగు; గుండ్రు మొగము; నేత్రము లంత విశాలములు కావు. వానియొం దంత తీక్ష్ణములేదు; శాంతమును బ్రకటించునట్లు లేదు. కథ ప్రారంభమయ్యెను.

ఒకగంట, రెండు గంటలు, ఆ మహాసభయందుండి ఒకశబ్దము లేదు; ఒక అసంతుష్టివాక్యమేని వినుటకులేదు. ఎక్కడి వారక్కడనే కూచుండిరి. ఆ శాశ్వతస్థావరమునకు తోడుగానమాధుర్యము మఱితే వన్నె వెచ్చెను. ఆమెమాపులయందంత ప్రకాశములేకున్నను, నామెగానమునందు మాత్రము దీవములేక పోలేను. ఎంతకష్టపు సంగతులైనను, నేస్థాయయందైనను, నునాయాసముగా దొర్లించుచుండెను. ప్రయత్నమేమి లేదు. ఆయాసమేమిలేదు. ఒక్క ప్రవాహము. ఒక తరంగము. ఒక ధార. నాటికభ సీతాకళ్యాణము. సీత తన చెలికత్తెలతో గూడి విహారముచేయునపుడు వారి యావన క్రిడలన్నియు నేత్రములకు పొడగట్టినవి. వివాహ ప్రయత్నమునందు హిందూ శ్రీశ్రీ సహజముగ లజ్జయంతయు గోచరమైనది. ఆమెతోట్లు పాటంతయు గనుపడినది. చెలికత్తెల యెయ్యారము సీతయొక్క గాంభీర్యము, ఉత్సాహము, అన్నియు నొక్కసారి ప్రదర్శింపబడినవి. తిరిగి యామె నందనారుచారిత్రము చెప్పగా వింటుని. నందనారు చిదంబరమును దర్శించుటకు పోయినపుడు సహితము అచ్చటి బ్రాహ్మణులు గావించిన యక్రమములను, వారి కతడువడిన హృదయవేదనమును, భక్తి పారవశ్యమును, నాకు నాటుకొని యుండలేదు. శ్రీలు శృంగారమునకు పెట్టినదీపేరు. అది వారికి స్వత స్సిద్ధ మగు నాభరణము. భక్తిరసము కోకర సమువలె సభ్యుల కులభముగారంజిల జేయజాలదు. అయినను, ప్రహ్లాదనియొక్క గాని ధృవునియొక్కగాని, తుకారయొక్కగాని చరిత్రలు చదువునపుడు ఎవరిహృదయము పొంగకుండును? ఇది చాల వజుకు విషయ ప్రదర్శనము మీదనేగాక రచనావిమర్శిని యుండును నాధారపడియున్నది. సరస్వతీబాయిగారు సీతా కల్యాణమునంటి శృంగారసభరితమగు కథయందు బ్రదర్శించిన యత్యద్భుత సామర్థ్యము నందనారు చరిత్రమున బ్రకటింపక పోయినను దినయొక లోపముగ బరిగణింపబడినది కాదు. కాని, హిందూ గృహిణులకు గల యాటంకము లన్నిటిని జయించి, సంగీతమునందును, వక్తృత్వమునందును నింతటి యసాధారణప్రజ్ఞ సంపాదించి వందలకొలది శ్రీపురుషులను పరవశులనుగాజేయుట నిశ్చయముగా మహద్విషయముగనే భావింపదగియున్నది. సరస్వతీబాయియొక్క పేరు మనయాంధ్రదేశమునంధు వ్యాపించినట్లులు లోనవు. ఈమె ఆంధ్రదేశమునందలి ముఖ్యపట్టణములను దర్శించినతో లెగు సన్మానము నొందు ననుటకు సందియము లేదు.

మూలశంకకు తైలము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన ఆసనముదగ్గర చర్మము లావుబారి క్రమముగ చిన్నచిన్న మొలలు ఏరడును. ఇదిపైత్యకోశపు మందలవలన(Torpid liver,) గలుగును అతికాక, బడలిక, విశేషకాలము ఒక చోట కూర్చుండుట, మలావరోధమువలన బహిర్దేశమునకు పోయినపుడును ఇతర సమయములందును రక్తముపడును. విషవక కొంతకాలమువాడిన మూలశంకరోగము తగ్గగలదు.

పండ్ల పొడి.

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0, 12-కి రూ. 1-2-0.

పంటిసెప్పులకు దివ్యోషధము. సువాసనగలిగి ఉండును. సర్వసామాన్యముగవాడుటకు దగిడెన్నది

కుప్పకు తైలము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0.

ఈతైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుప్పలకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

సుఖభోగి తైలము.

డబ్బీ 1-కి రూ 1-0-0. వి. పి. సహా 1-4-0

అన్నివిధముల వ్రణములకును, కొరుకు పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈతైలమును రాచిన పుండ్లు మానును. లోపలికి మాత్రలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్పును.

అమృతాంజనం డిపో, నెం 9, జవాగిరుపిడి మదరాసు.

హైందవ యుద్ధ సహాయనిధి.

ఒకయాంధ్రుడు రూ 100 లు.

వృత్తాంత లేఖలు

బ్రహ్మపుర వార్తలు.

(మావిలేఖుని యొద్దనుండి.)

గాలమానము.

బ్రహ్మపురము ఆగష్టు 17:—చర్మములు బాగుగ కురియుచున్నవి. తాలూకా యందంతటను నిబ్బందిలేకయే వ్యవసాయము జరుగుచున్నది. సహజభన తృప్తిపడితులగు వడిజులు యుద్ధ సేవమున దినుకులధరలు హెచ్చించుచున్నారు. ధనాధ్యులైన వక్తకులు అగత్యమైనయెడల స్వాస్థ పరత్వాగమునైన చేసికొని సామాన్య జనోద్ధారణకై పాటుపడెదరు గాత:—

గంగాంజిల్లా సమాజము.

ఈ సమాజముయొక్క ఆధ్యక్షుని, కార్యదర్శిని నెన్నుకొనుటకై 12 తేదీని సమాజము సమావేశమైరి. హైకోర్టు వక్తకుగానున్న వి. పి. పాత్రుడుగారు ఆధ్యక్షుడుగాను, అయ్యగారి సుబ్బాగావు పంతులుగారు కార్యదర్శిగాను నెన్నుకొనబడిరి. సమాజమువారు బాధిప్రభువుగారియందు తమకుగల రాజభక్తి విశ్వాసములను వెల్లడించుచు, అననరమైనయెడల జరుగుచున్న యుద్ధకార్య నిర్వహణమునకు యథాశక్త్యును సారముగ తోడ్పడుటకు సిద్ధముగనున్నామని తెలియజేయుచు నొకవిన్నపమును రాజప్రతినిధిగారి కంపిరి.

వ్యావహారిక భావ.

బ్రహ్మపురాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజమువారి ఆదరణక్రింద 12, 13 తేదీలకు సభలు జరిగినవి. రావుసా హెబోడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు ప్రస్తుతము తెలుగుజిల్లాలలో గ్రాంథిక గ్రామ్య భాషలనుగూర్చి జరుగుచున్న వివాదములను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. పంతులనారు, భాషాతీరు తత్వమును భాషాభివృద్ధిని, కాలక్రమముసారముగ భాషకుగల్గుదున్ను, గూర్చి అనేక గ్రంథములు ఆమోల్యగ్రముగ పరిశోధించిరి. గ్రాంథిక భాషాభిమానులు; గ్రంథముల గ్రామ్యపదప్రయోగమును, గామ్యభాషానా ప్రోత్సహితయు పంతులవారి మితమని తలంచి యుండిరి. వారి పంతులవారు తాను గ్రాంథిక భాషాద్యేషి గానియు, గ్రాంథిక భాషయందు తనకు గౌరవము మొదనియు తెలియజేయుటచే, నిండుక సంతుష్టహృదయలైరి. విద్యార్థుల ఉపయోగమునకును, తన్మూలమున భాషాభివృద్ధికిని అవసరమైన మార్పులకొన్ని పంతులవారు సెలవిచ్చిరి పంతులవారి విషయమున చేసెడివాద మీవరకే పలుమారు పత్రికాముఖముల వెలువడుచుండుటకేసి తిరిగి వ్రాయుటకు శంకించుచున్నాడ. పంతులవారు జేయవాదమునకు ప్రతివాదము చేయుటకై బ్రహ్మపుర వాస్తవ్యులగు మ-రా-రా-శ్రీ, నాభి రామమూర్తిపంతులుగారు పూర్వకొని వాదమాంభించిరి. ఏకాణముచేతకోకారి వీరు నిరుత్సానావలై వాదము సాంతముగా చేయక మధ్యరంగమున గూరుచుండిరి. భాష కాలక్రమముసారముగా మారుట సహజము కాని, సంస్కృతల మూలమున హఠాత్తుగా మారుటయొక కష్టతరమని తోచెడిరి.

జంతుచంతాలూకా హోద.

15 తేదీని జరిగిన యెన్నిక సభలో యే.పి. పాత్రోగారు తిరిగి బోర్డునకుపాద్యక్షునిగా నెన్నుకొనబడినని తెలుపుట కెంతయు సంతసించుచున్నారము.

All-India Weather.

SIMLA, August 17.—Both branches of the monsoon have strengthened materially. Rainfall has been fairly abundant except in northwest India. Rainfall has been nearly general in Burma, Central India, Central Provinces, Hyderabad, Malabar and local in Assam, Bengal, Chota Nagpur, Bihar, east United Provinces, North West Frontier Province, and Bombay Deccan. A few falls also have occurred in Orissa, Punjab Hills, Konkani, Mysore southeast Madras. Chief amounts are—Murgum four inches Tavov five, Moulmein and Rangoon two Diamond Island Akyab and Thayetmyoo one and half, Dhubri, Shillong and Cherrapunji two, Darjeeling one and half, Ranchi one, Nara Dumka two, Baranah six, Lucknow three quarters, parachinar one and half, Nowan Akola, amraoti, and pachmarhi two, Chadda one, Aon two, Bijapur Gulbarga and Hyderabad (త్రిక). వెల ౩ parbhami three, Mercara two, Mangalore (త్రిక). వెల ౩ Cochin one and half and Trivandrum two, ద్రాంతులు.

FORECAST — Decrease of rainfall in west India and increase in west Punjab.

పానపాల్లి (జిల్లా బల్సారి)

సికింద్రాబాదు వార్తలు.

(మా విశేషములయొద్దనుండి.)

సికింద్రాబాదు ఆగష్టు 14:— కడచిన ఆదివారము నాడు మాపురమునందు మిక్కిలి చిత్రమయిన సభయొకటి జరిగినది. ఇదివరకు, బిరుదులను బొందినవారిని, కానన నిర్మాణ సభ్యులైనవారిని, ఆభివృద్ధిచుటకు సభలు జరపబడుట వినియుంటిమి. ఆభివృద్ధి పత్రములు చదువుటయు, సవిచారి తో సంబంధముగ గనియుంటిమి. కాని కడచిన యాదివార మియ్యారి “జెన్నెడ హేలలో” జరిగిన సభ మిక్కిలి యాశ్చర్యమును కలిగించెడిది. ఈ ప్రాంతములలో ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షలో కృతార్థులైనందు ప్రథమ వైశ్యపాలుడగు మాత్రై హనుమయ్యయను చిన్నవాని ఆభివృద్ధిచుటకు, బహుమతులు పతకము లొసంగుటకును సైకబల సమావేశమయ్యెను. జిల్లా డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు గ్రామసాధిపత్యము వహించి, సభాకార్యమును నిర్వహించి, అగ్నేయభాషాభ్యాసమున చాల వెనుకబడియున్న వైశ్యులకు మితోపదేశము చేయుచు ఉపన్యసించిరి.

లోకల్ పైలుబండ్లు.

ఈ సెలరాంధ్రమునుండి యిచ్చటి రైల్వేయధికారులు సాధికరైలుబండ్ల సంఖ్యను ఎక్కువ చేసినారు. ఇదివరకు ఎనిమిది లోకల్ రైలులను అటు త్రూపాసింజరు బండ్లను చిన్న రైలువీధి నడచుచుండినవి. ఆరుపాసంజరుబండ్లు రైల్వే లైనువీధి నడచుచుండినవి. ఇవిగాక కొన్ని గూడబండ్లు పోవుచుండెను. ఈనెల 1 తేది మొదలు యివిగాక నారులో కలుబండ్లు నడపబడుచున్నవి. ఈ ఏర్పాటు ప్రకారము హయద్రాబాదు సికింద్రాబాదులమధ్య దినుసుకు గూడబండ్లుగాక యిరువదియారు ప్యాసెంజరుబండ్లు నడచును. ఇవియన్నియు ఉదయము ఆరుగంటల మొదలు రాత్రి 10 గంటలవరకును నడుపుదుమన్నవి. ఇందువలన ప్రయాణికులకు సౌకర్యము కూలములదియులయి, రైల్వేంకినీవారి సౌఖ్యార్థి కయము వెల్లడయ్యుచున్నది.

హైదరాబాదు గడకరైలు.

హయద్రాబాదు గడకరైలు మార్గము నిర్మింపబడినది ఒడ యిప్పుటికి నుమాగోకి సంవత్సరమునుండి యాకలి వైపు నుండి పరిసరుగుచుండినది. ఇక్కడిక్కడనుండి రైలుకట్ట పయనము ప్రారంభించినారు. ఈరైలుచేయుట పూర్తియగునెడల ఈ రాజ్యములోని యనేక ముఖ్యస్థలములకు ప్రయాణసౌకర్య మొనగూడును.

నవీములు.

సుమారు వారముదినములకుంధివానలులిలిచి, మేఘములు గచ్చి, తేమెండ గాయుచు కాలవెంతయు సోముగన, పోఖోన్గో ప్రదముగనుండెను. వానలు ముమ్మరివిడచెనని సంతరించితిమి. కాని యాదినము తిరిగి యాకలమంతయు కారుచున్నట్లు నిర్మిచిలులు ప్రమ్మి మధ్యాహ్నము రెండు గూడు గంటలు కొప్పున ముకురినది. పరిసరప్రదేశమంతయు జలమయముగ మన్నె.

చెరువు తెగుట

సాయంకాలము ఆయిదున్న గంటలకు దెబ్బవాడనుండి గావలకి రండిరాతేను. భువనగిరి ఆవేరు స్త్రీలనులమధ్యకొక ఛావుచెగ రైలుకట్ట కొట్టుకొనిపోయినట్లు తంపి వర్షమును గచ్చివచ్చి తెలిసెడిది. వాడినుంచి దెబ్బవాడ పొయ్యెవైలుబండి గుంబులు లేచుగా వచ్చినది. ఈయతిన్న ము లింట్ల సైక నిలిచి యున్నదనకారికా పోవుచుగాక.

ఒంగోలు వార్తలు

(స్వయంవిశేషముల యొద్దనుండి)

పోస్టాఫీసు

ఒంగోలు ఆగష్టు 14:— సుమారు నాలుగు మాసముల క్రిందట యీపురమునగల ప్రాంత పోస్టాఫీసులో సుమారు 300 గూప్యము లపహరించినందుకు పోస్టుమాస్టరుగారు సమీక్షించిరామయ్య అనునొక యువకుని చెంపాలయందుంచిరి. ఇప్పుడు నీనిని విచారించి డివిజనల్ ఆఫీసుగారును, డిప్యూటీ మాస్టరుగారు, గుంటూరు సెషన్స్ కువంపిరి. surprised to be calmed to prevent influence to be prepared for them calmly గూడగారము సుమారు నాలుగు సంవత్సరములనుండి. ఇయిస్సాఫీకల్ సాపైటి అగ్రాస

సాధిపతులగు శ్రీమతి అనీలిసెంటు దొరసానిగారు, యీసంభుమునక చేసిన సాయమునకును, మొన్న బెజవాడలో జరిగిన ఆంధ్రదేశపు స్త్రీక భాండగాగ మహాసభ గౌరవార్థముగాను, మేసెల మొదటిదినమున యొక యుచితపతన మందిరము తెరువబడెను. ఇందు అనేక, ఆంగ్ల, ఆంధ్ర వాస్తవ్యులును, భాషావిషయక పత్రికలును, అలంకరించుచున్నవి. ఈనెల 9 వతేది రాబోవు రెండుసంవత్సరములకు (అనగా 1914 సంవత్సరము మొదలు 1916 సం॥ వరకు) కార్యనిర్వాహకుల నేర్పరుచుటకు నొకసభ జరిగెను. అనేకవిద్యార్థులును, తదితరులును సభసలంకరించిరి. ఈక్రిందివారు కార్యనిర్వాహకులుగ నేర్పరుపబడిరి.

ఎమ్. వి. నారాయణశర్మ మేనేజరు (కార్యనిర్వాహక సభాకార్యదర్శి) ఛేతవుకొండ హనుమంతరావు, నాయని సుబ్బరావు గార్లు కార్యదర్శులు (సెక్రటరీలు), నారాయణం కేశవాచార్యులు, ఉప్పలపాటి నుబ్బరామయ్యగారు కార్యనిర్వాహకసభ్యులు, నాయని సుబ్బరావుగారు కోశాధిపతి. కరతాళధ్వనులతో సభ సాయంకాలము ఆరుగంటలకు ముగిసెను.

శ్రీయుతి కురుగంటి శ్రీరామశర్మగారికి వీడుకొలుపుసభ.

ఈ పురమున బ్రహ్మశ్రీ పీఠపాటి శేంకటరంగయ్యగారి హిందూ సెకండరీ పాఠశాలలో సహాయ ప్రధానోపాధ్యాయులుగనుండిన శ్రీయుతి కురుగంటి శ్రీరామశర్మగారు పనిని చాలించుకొనిరిని వినుటకు చింతిల్లుచున్నాము. వీరు కొప్ప ఆంధ్రభాషాభిమానులు. సంఘ సంస్కరణాభిలాషులు. వీరు మొన్న యీపురమున జరిగిన సంఘసంస్కరణసభలో, విశిష్టవివాహములు శాస్త్రీయములు వాదించియుండిరి. కార్యనిర్వాహకులు, వీరు ఈపాఠశాలలోనుండిన, విద్యార్థులు చెడిపోయినది ధయముతో వీరు పాఠశాలలో నుండుటకు కొన్ని నిబంధనల ప్రకారము నడుచుకొనుమనిరి. వీరు వాని ప్రకారము నడిచిన తాముచేయు నుద్యమము, బూడిదలో పన్నీరుపోసిన చందమున నుండునని తెలంచి, పనికి రాజీనామాయిచ్చిరి. వీరి గౌరవార్థము నిర్వహింపను సాయంకాలము పాఠశాలాభివనమున కొప్పుసభ జరిగెను. సుమారు 200 విద్యార్థులును, ఇక కొందరు వైద్యమునమ్యులును సభ సలంకరించిరి. ఈపాఠశాలాప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీయుతి కురుగంటి రామయ్యగారు నాయుడుగారు ఆధిపత్యము వహించిరి. శ్రీరామశర్మగారి పాండిత్యమునగూర్చి భుడియారం రామయ్యగారు శ్లాఘించుచు చక్కని యుపన్యాస మొసంగిరి. శ్రీరామ శర్మగారు బాలురకు హితబోధచేసిరి. సభలో కొందరు విద్యార్థులు వర్యములు చదివిరి. శ్రీరామ శర్మగారినిగూర్చి అక్కరాజు రాఘవయ్యయను నొక ప్రాత విద్యార్థి కొన్ని పద్యములుచదివిరి. వేటపాలెము సేకండరీ స్కూలులోనుపాధ్యాయులుగా నిక శ్రీరామశర్మ గారుండురు. సభసుమారు యెనిమిదిగంటలకు ముగిసెను.

వేదాంత నిలయము.

ఈనెలయమును, ఏ. బి. ఎస్. హైస్కూలు సంస్కృతాంధ్ర పండితులగు శ్రీయుతి ముక్తిమాలపాటి గోపాల కృష్ణశాస్త్రీ గారవలకు, పాంచాలవరపు వేంకటసుబ్బారావు గారివలకు స్థాపంపబడినది. ప్రతి ఆదివారమును, హిందూమతమును గూర్చియు, సనాతన ధర్మమును గూర్చియు వైవాకేయుపన్యాసములు ఇచ్చుచుండురు. ఈ దినము హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులగు పి. లక్ష్మణశాస్త్రీ గారు బి. ఏ. వి. ఎస్. ప్రసాదరావుగారు బి. ఏ. కె. ముత్యాలగారు బి. ఏ. ఎమ్. వెంకయ్యగారు బి. ఏ. యిక మున్నగువారును, శ్రీ కృష్ణుని జీవితమును ఉపన్యసించుటకు శ్రీమక్తి మాతలపాటి గోపాల కృష్ణశాస్త్రీ గారిని కోరి వారు సమ్మతించి, పురజనులనెల్ల రావించి ఏ. బి. ఎస్. హైస్కూలు భవనములో గొప్పయుత్సాహముతో, సభచేసిరి. అనేకులు ఆంధ్రభాషలో నుపన్యసించిరి. ఈసభ భువుటకు ప్రోత్సాహముచేసిన పి. లక్ష్మణశాస్త్రీ గారికిని కె. ముత్యాలగారికిని వందనములు.

జూబులు

ఆంధ్రులకొక విన్నపము.

ఆయ్యలారా, మన “ఆంధ్రశ్రీకా నిర్వాహకులగు క. నాగేశ్వరరావుగారు తమక్రిందటి వాగ్దాత్రికలో తమ ఆంధ్రపత్రిక పక్షమున నుగోహ సంగ్రామమును విశేషతత్వముల పాలగువారి భార్యలకును, పిల్లలకును (ఇంగ్లీషువారికి) సహాయముజేయ నొకనిధి నేర్పరుప నిర్వహలవారిని ప్రతికాపాతకులు చదివియే

యన్నారగదా! ఓ ఆంధ్రులారా! మీరు ధనసహాయముజేయుటయందు సుప్రసిద్ధులని పేరందియు యుంటిరిగాదే! పిరాపురమురాజుగారును, బొట్టిలిమహారాజుగారును, వేంకటగిరి రాజాగారును, ధనసహాయ మొనరించుటయందు దసమానులుగా! కానమీర తెల్ల నుత్సాహ పరిపుష్టులై ధనసహాయ మొనర్పగ గోరుచున్నవాడ.

బాపట్ల

క॥ భీ॥ శం॥

II

కృష్ణవరదలు.

ఆయ్యా, గుంటూరు జిల్లాలోని కృష్ణవరదల యాశ్చర్యమును గూర్చి, ఏనాటికానాడు వార్తలు వచ్చుచున్నవి. కృష్ణజిల్లాలోని పెదకల్లేపల్లి ప్రాంతములవార్తలు తెలియవచ్చుటలేదు. అసనిగడ్డ టిల్లిగ్రాంఅఫీసు తాలూకా ఆఫీసుమేడవై వెట్టికట్టు తెలిసినదేగాని తర్వాతి వార్తలు తెలియరాలేదు. ఆయ్యారి కృష్ణకట్ట కాపాడబడినదో లేదో పెదకల్లేపల్లి ప్రాంతముల యూళ్లు మొన్నటివరకే దిగదుడుపునువి. అంతకంటె ఈ సారి 2½ అడుగుల నీరెక్కువవచ్చెను. ఇదివరకు నిలువయున్న నీటివై నీ నీరుదడుటచే గప్పున వ్యాపించును. దాదాపు ఇరువది యూళ్లు వట్టిబయళ్లు, గుండములు దిబ్బలుగా మారిపోయియుండును. మహాద్ధతితో మెకనుండి దుమికి పారుచున్న కృష్ణ నదీ ప్రవాహము కల్లేపల్లికి ప్రక్కనే, కృష్ణకట్ట తెగుట చేత, పల్లపుట్రువనున్న ఆ గ్రామములన్నిటిని నామా వశములుగాచేసి ఈప్రవాహము ఇంటికప్పలమీదనుండి ప్రవహించునదిగానుండును. ఇన్నియూళ్ల శ్రజలును, మొన్నటివరకే కల్లేపల్లిచేరిరి. ఆయ్యారును రూపుమాసి పోయినదట; కాని రాగిడిబిళ్లవలె బ్రాహ్మణులుండు ప్రదేశము కొంతమాత్రము, ఆగియుండును. అందరప్రజలు, శకువులు, నిల్పుటకేని యా ప్రదేశముచాలదు. ఆహారము కలదోలేదో! తెలియవచ్చుది. పల్లపల్లి జమీందారుగారు కొందరుప్రజలను, శకువులను, తమ యూరికి గొనిపోయి, నాల్గునాళ్లుకాపాడి పుణ్యము కట్టుకొనవేడెదము. కృష్ణజిల్లా సంఘమువారు, ఎప్పటివార్ల లప్పుడు పిల్లేపల్లి ప్రాంతములనుండి తెలుపుచుండ వేడెదము. కల్లేపల్లి ప్రాంతములప్రజలకు ఇల్లు, వాటిలికేక, చెట్టుకొరి పక్షులవలె నుండవలసినదశ వట్టినిది. వరదలగ్గకతీరదు. ప్రజలకు ఇండ్లేవి? ఏ అసహ్య పడి కట్టుకొంటే, వచ్చేసంవత్సరము ఇవేగలిగదా!

ఒక కృష్ణామండలవాసుడు.

III

అనంతపురములో ఇండ్లకరవు.

ఆయ్యా, అనంతపురము నానాటికి నెక్కుడు ప్రాముఖ్యతకు వచ్చుచున్నదను తెంతయు సంతోషకరమైనవార్త. క్రొత్త ఆఫీసు లెక్క వృద్ధియగుచున్నయది. మాతనోద్యోగియులనే కులు వచ్చుచున్నారు. ఇదియుగాక యింకలో నీపురమున యీసంబు కొద్దుకు శెషకొద్దుకు గూడ నుండును! రెండవ తరగతి కాలేజీ వచ్చుచున్నగూడ వదంతిగలదు. హైస్కూలు, పోలీసుస్కూలు, తాలూకాఆఫీసు, మొదలుగా గవర్న మెంటు కట్టడము లెన్నియో చాలతోందరగ కట్టుబడుచున్నవి. ప్రాత పట్టణము చాలనిరుకుగా నున్నదని మునిసిపాలిటీవారు ఇండ్లను పగులగొట్టింది వీధుల నేర్పరుచుచున్నారు. ఇవన్నియు చాల మంచిపనులే! అభివృద్ధి నూచుకములే! పురముభద్రాయకములే! కాని ప్రకృతమున నొక తీరరాని కష్టము పురజనులు అందున విదేశీయుల నలచుచున్నది. ఈగరమ చాలచిన్నది. ఉన్న యిండ్లుకొంచెము. ఉన్నవానిలో దాదాపు పాతికపాలు ముగిసిపలువారు పరివారమిచ్చి పవనట్టిరి. ఇంకను గొట్టజూచుచున్నారు. స్థలవాసులకే యిండ్లుసంకోచముగా నుండగా నిక బాడిగెల కిచ్చువారెవరు? దినదినమున సంఖ్య హెచ్చుచున్న యాఫీసులలో పనిచేయుటకే దూక బేళములనుండి వచ్చిన యుద్యోగియుల కిండ్లు దొరకుట చాలదుర్లభ మగుటచే వాంగతి చాల శోచనీయుముగా నున్నది. అందున స్వల్పవేతనములుగల వారి యవసరము నాతీతము. జీతము స్వల్పము. ధరలా హెచ్చినవి. ఇకవాడుగలో నెత్తికెక్కినవి. స్వంతదార్లనుండి వచ్చు నోటీసుల కావిరామములేదు. విధిలేదు. ఒంటిపూట తినియెన నడిగినబాడుగ ఇచ్చితీరవలసియున్నది. చిన్నతరగతి యుద్యోగియుల వనతులకై గవర్న మెంటువారు బాడుగిండ్లను కట్టించురను వదంతియొకటి యీమధ్యకలుగుటచే ననేకులు చాల సంతరించిరి. కాని యీయ్యవ్యయ మేకారణముననో నేటికిని తల తోక లేకయున్నది. ప్రభువు పాతరదీయువేశకు పేదవారు పేదనకుమాత్రము మిగిలి యుండురను సామెతయగు నేమో! ఉదారహృదయులగు వైయధికారు లీష్టములను కరుణతో గమనించి చేతనైసంతరకు సాయ మొనర్చుర గాక!

ఒక పురవాసి.

ఆనంద సంవత్సర సిద్ధాంతపంచాంగము

మంచికాగితము ! శుభప్రతి !! చక్కని అచ్చు !!!

అమృతాంజనం డిపోవారి మందులను గొనువారలకు ఉచితము.

వలయువారు అర్ధజా చీటిని పంపుకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నావులకు లోక విఖ్యాతమైన పరమామృతము.

చక్కనిడబ్బితోసహా సీసా 1-కి 0-8-0 డజను 1-కి రూ. 5-4-0.

తామరతైలం. పండ్లపొడి. మోహినీతైలం.

వెల డబ్బీ 1కి 0-6-0 వెల డబ్బీ 1కి 0-2-0 5. తులముల నూనెగల డజను 1కి 3-8-0 డజను 1కి 1-2-0 సీసా 1కి 0-12-0

పి. పి. ఖయ్యుమ్ ప్రోత్సేకము. అమృతాంజనం డిపో, నెం. 9, జహంగీరుపేథి, మద్రాసు. మంతుల కేటరాగు ఉచితముగ పంపిండును. అమృతాంజనం డిపో, 109, ప్రేరికోడ్డు, ఛోట్ట, బొంబాయి.

ఆనంద సంవత్సరాది సంచిక.

చిత్రపటములతో చక్కగా ముద్రింపఁబడినది. కోరువారు వెంటనే వాగును కొనవలయును.

9, జహంగీరు పేథి, ఛోట్టపుర, మద్రాసు.

వారపత్రిక

చందాదారుల కెప్పటివలె రూ. 2-8-0

ఈపత్రికయొక్క యుపయోగము చదివిన వారలకు దెలిసియే యున్నది.

ఇంతవరకు సీపత్రిక సంగతి నెరుగని దేశభాషాభిమానుల నందఱనునమూనా పత్రికను దెప్పింపవేడుచున్నాము.

తెలుగు పత్రికల యందెల్లను నెక్కువ వ్యాపకముగల వార్తాపత్రిక.

భూలోక వార్తలను వ్యవహారములను దెలిసుకొనుట కిది తగిన పత్రిక.

దినపత్రిక యక్కరలేని వారలకు వారపత్రిక పంపబడు చుండును

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

కలరామాత్రలు.

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

కలరాప్లేగువలెనే ఒకవిధమైన అంటుజాడ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందుపరమాణువులైన విషపురుగులు చేరుటవల్లన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట ఆవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచిత్రాగుట యుక్తము.

గజ్జికీతైలము.

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-3-0 పి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు విశేషబాధను గలిగించుచున్నది. ఈతైలమును నాలుగుపూటలురాచిన తప్పక పనిజేయును.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ప్రేరికోడ్డు, బొంబాయి 9, జహంగీరుపేథి, మద్రాసు.

మెస్సర్స్ ప్యారి అండు కో.

మేనేజింగు యేజింట్లు, ది ప్రెసిడెంట్ మెన్బర్సువర్సెస్ లిమిటెడ్ మద్రాసు.

పూర్వమైన పంటలకు !

ఈ క్రింద నుదహరించిన మైదులకును, ఇంకా ఇతరమైదులకును, అన్ని విధములయిన మైదులకును, ఆయాభూములనుసరించి ఆయా మైదులకు తగిన యెరువులు తయారుచేయబడుచున్నవి. ఆయా భూములనుండి బంపబడు మట్టిని తనిఖీచేసి యీ యెరువులతయారు చేయబడుచున్నవి గాన ఫలితము రెట్టింపగుటకు సంభవించువలెను.

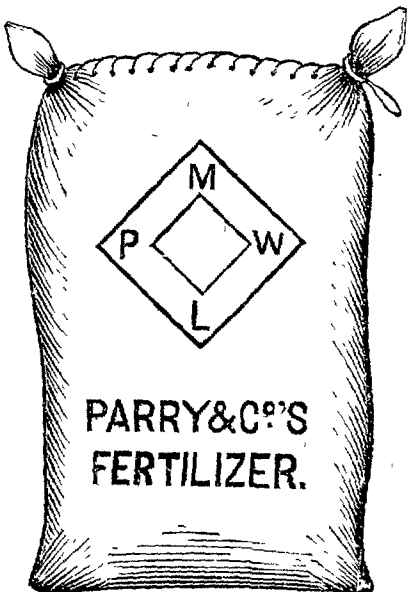
ఈ విషయమును తెలుసుకొనువారు మాగుంటూరు సోల్ యేజింటునుండి తెలిసికొనగలరు.

పరిమెరు, గోధుమ, పత్తి, నీలి, మేరుసెంగలు

నువ్వులు, ఆముదాలు, కుసుమలు రాగి, సజ్జ, జొన్న, మొక్కజొన్న.

ఎరువు పుష్కలములకును క్రయజాపితా మొదలగువాటికి క్రింద నుదహరించినందు నైవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

చీమకుర్తి బగవచ్చు, మర్పంటు, సోల్ యేజింటు గుంటూరుసోల్సు, గుంటూరుజిల్లా.

తగినయెరువులు !!

ఆకుకూరలు, గడ్డ, చొప్పవనైరా, అన్ని ఆపరదినుసులు చిలగడము బంగాళోదుంపలు, పసుపు, అల్లం, మిరపకాయలు, నీరుల్లి, వెల్లుల్లి, వంకాయలు, ముల్లంగి, చిక్కుడుకాయ, బటాని పొగాకు, చెజుకు, తపలపాకు, మిరియాలు, కొబ్బరిచెట్టు, తేయాకు, కాఫీ, ఆరటిచెట్టు, వ్రాత్తుతీగ, అంజూరు, పంపరపకన, నరకుచెట్టు, పొట్లకాయలు, గంజాయిచెట్టు, అనాసకాయలు, పూలచెట్టు, బాదంచెట్టు, అన్ని బావతుల ఫలవృక్షములు, మామడిచెట్టు, దానిచ్చుచెట్టు, గడ్డ.

శ్రీకాళహస్తిమాహాత్మ్యము.

రెండవ కూర్పు.

"స్తుతమతిదైన మూర్ధికవి ధూర్జటి పల్కుల కెట్లు గల్గెనీ, యతులిత మాధురీ మహిమ" యని శ్రీకృష్ణదేవ రాయలచే జ్ఞాపింపఁ బడినది. ఇప్పుడు రెండవకూర్పు చక్కఁగ నన రించి నెద్దయక్షరములతో ఆంధ్రవాల్మీకి రామాయణమును సుభద్రావిజయ నాటకమువలె ముద్రింపఁ బడినది. ఆంధ్ర వాల్మీకి రామాయణ కృతికర్తలగు బ్ర. శ్రీ. వావిలికొలను సుబ్బరావుగారు వ్రాసిన టీకయు చీనికి జేర్చబడినది. ఇందు శ్రీకాళహస్తి స్తోత్రమునీపటము, గలదు.

సగము కాలికో వెల 1-0-0 చూర్తికాలికో 1-4-0

ఆటు ప్రతులొక్కసారి కొనువారికి 1-0-0 కు 0-4-0 ల వంతున త్రోసివేతుము. వలసినవారు.

శ్రీ రామజయమందిరము.

తిరువళ్ళి క్కే.డి. మద్రాసు అని వ్రాయవలయును.

క ప హ రి.

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0. పి. పి. సహా రూ. 1-4-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. శైత్యమువలన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలింపు దగ్గు. శ్వాస కోశముల నూత్న నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బ సము, తుయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించనలసినమందు దగ్గువిధమును బట్టియుండును.

అమృతాంజనము డిపో, 9 జహంగీరుపేథి మద్రాసు.

విజ్ఞాపనము.

చందాదారులు అప్రైజె సులు వగయిరా మార్పుటకయి యుత్తరములు వ్రాయునప్పుడు పత్రికలు మాకు చేరలేదని వ్రాయువారు ఏయే తేదిల పత్రికలుచేరలేదో వ్రాయనియెడల జవాబు లొసంగుటకు వీలులేదు. గాన పత్రిక గానితేదిలు స్పష్టముగా వ్రాయవలయును.

కొందఱు విలేఖకులుకాగితము రెండుప్రక్కలును జిలుగుగా వ్రాసి పంపుచున్నారు. రెండు ప్రక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రణకార్యము మిక్కిలి కష్టమగుచున్నది. కావున దయయూచి విరళముగా కాగితమునకు ఒకవైపుననే వ్రాసి పంపుదురు గాకయని ప్రార్థించుచున్నాము. [ఆం. ప. సం.]

నోటీసు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారులయి ఇప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వారికి వార పత్రికతో సవశ్యములేదని వారపత్రికపై అచ్చు తోవచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహా పంప వలయునని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వారపత్రిక బాబతువారికి బాకీయున్న సొమ్ము దినపత్రిక చితా లో జేర్చబడును. వ్యవస్థాపకుడు.

ధ వి వ్య త్.

క్రయం రు ౨

జన్మ పత్రికా.

తమ బిడ్డల జనన సంకల్పము, మాన, తిథి, వార, జననకాలముల జక్కగా వ్రాసిపంపినయెడల మేమిచ్చుట జననకాలమును స్థిరపరుచుకొని జనన కుండలి - అంశ కుండలి మహాదశ మొదలగునవి చేర్చి శిశువునకు జన్మనక్షత్రదోష బాలారిష్ట, దోషము మొదలగునవి యుండినంత తప్పరిహారమై శాంతి దానానులంజేయుక్రమమున్ను, మాతాపితృారిష్టమును విచారించి శిశువునకు విడి ముందు నిన్నన సంకల్పములలో. నిట్టిగండములనలె రాగల విషయమును శిశువుయొక్క, ఆయు వ్యవస్థాని విషయమునుసహ విశదముగా వ్రాసి జన్మపత్రిక ను సిద్ధపరిచి పంపెదము.

బాలగ్రహ నివారణ మహాయంత్రము.

ఈ మహాయంత్రము నొక వెండితామరతో జేర్చి ధ్రువ పరిచి బిడ్డలకుం గట్టినచో ౧౨ సంవత్సరముల వరకు రాగల బాలారిష్టము ఖండితముగా పరిహారము గాగలదు.

బాలగ్రహ నివారణ యంత్రముతోచేరి జన్మపత్రిక. వెల రు విలాసం:— పి. హెచ్. ఎం. సిద్ధాంతులు.

హర హెన్రీ (బిల్లా బల్లారి)

